

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE 15hp

Vårterminen 2018

Ämneslärarutbildningen i musik

Derry Davey

Digitala verktyg i pianoundervisning

Ett positivt komplement till en modern pianometodik?

Handledare: Magali Ljungar-Chapelon

Abstract

Title: Digital tools for piano teaching – A positive complement to a modern piano methodology?

Language: Swedish

Author: Derry Davey

The purpose of this study is to find out how a piano teacher can enrich or use digital tools in the framework of promoting his or her educational vision in piano education. The research method is a qualitative research interview where the selection of informants comprises four piano teachers active in Swedish music secondary schools with genre orientations in jazz, blues, rock and pop. The literature review defines the concept of digital tools and their role in education as well as the educational challenges it can bring. It also gives a more in-depth review of how digital tools can be used more specifically in piano teaching and how piano teachers can approach it. The results of the research interview show that the informants mainly see the use of digital tools as a positive complement to their piano teaching. They also believe that digital tools can lead to certain problems when following up and checking if the piano students actually use the digital tools as recommended. The conclusion of the study is that digital tools can make a positive addition to piano lessons in the genres studied here. There are also unexplored opportunities to develop piano teaching of new learning dimensions using digital tools. Piano teachers in these genres should also have an open mind about piano students' relationship towards digital tools and guide them in the digital "jungle".

Keywords: approach, digital, piano education, piano methodology, tools

Sammanfattning

Titel: Digitala verktyg i pianoundervisning – Ett positivt komplement till en modern pianometodik?

Språk: Svenska

Författare: Derry Davey

Syftet med studien är att ta reda på hur en pianopedagog kan berika eller använda sig av digitala verktyg inom ramen för att främja sin pedagogiska vision i pianoundervisning. Forskningsmetoden är en kvalitativ forskningsintervju där urvalet av informanter är fyra pianopedagoger verksamma på svenska musikgymnasieskolor med genreinriktningar inom jazz, blues, rock och pop. Litteraturgenomgången definierar begreppet digitala verktyg och dess roll i skolan samt vilka pedagogiska utmaningar digitala verktyg kan föra med sig. Dessutom ges det en mer djupgående genomgång om hur digitala verktyg mer specifikt kan användas och förhållas till i pianoundervisning. Resultatet av forskningsintervjun visar att informanterna främst ser användandet av digitala verktyg som ett positivt komplement i pianoundervisningen. Informanterna menar också att digitala verktyg kan medföra en viss problematik för en pianopedagog att följa upp och kontrollera ifall eleverna faktiskt använder sig av de digitala verktyg informanterna förmedlar till dem. Slutsatsen av studien är att digitala verktyg kan utgöra ett positivt komplement i pianoundervisning inom jazz, blues, rock, och pop. Det finns dessutom utforskade möjligheter att utveckla undervisningen till nya lärandedimensioner med hjälp av digitala verktyg. Pianopedagoger inom jazz, blues, rock och pop bör också ha ett öppet sinne gällande elevers förhållning till digitala verktyg samt att med sin kompetens inom ämnet kunna vägleda eleven i den digitala ”djungeln”.

Nyckelord: digital, förhållningssätt, pianometodik, pianoundervisning, verktyg

Innehåll

1. Inledning.....	8
1.1 Bakgrund	8
2. Syfte och frågeställningar.....	10
3. Litteraturgenomgång och tidigare forskning.....	11
3.1 Läromedel i skolan	11
3.2 Kartläggning och definitioner av digitala verktyg.....	12
3.2.1 Digitala enheter.....	12
3.2.2 Digitala program och dess användande i musikbranschen	12
3.2.3 Digitala tjänster och plattformar i musikbranschen.....	13
3.3 Digitala verktyg i skolan.....	13
3.3.1 Eumo-modellen	16
3.3.2 Blended learning	17
3.3.3 Flipped Classroom	17
3.4 Ledarskap vid användandet av digitala verktyg	17
3.4.1 Struktur och återkoppling	18
3.4.2 Kontroll.....	19
3.5 Digitala verktyg i pianoundervisning	19
3.5.1 Användandet av digitala enheter	20
3.5.2 Användandet av digitala program	21
3.5.3 Användandet av digitala tjänster och plattformar	22
3.5.4 Sociala medier och musikströmningstjänster	23
3.6 Pedagogiska utmaningar	24
4. Metod.....	26
4.1 Kvalitativa och kvantitativa metoder inom forskning	26
4.1.1 Kvalitativa och kvantitativa variabler	26
4.2 Val av metod	27
4.3 Kvalitativ forskningsintervju	27
4.3.1 Intervjuform	28
4.3.2 Urval av informanter	28
4.3.3 Datainsamling.....	29
4.4 Analys	29
4.4.1 Tillförlitlighet	29
4.5 Etiska överväganden	30
5. Resultat	31
5.1 Informantens pianoundervisning	31

5.1.1 Viktiga komponenter inom pianoundervisning	31
5.1.2 Informantens metodik.....	32
5.2 Informantens kunskaper om digitala verktyg.....	32
5.2.1 Lärarutbildning	32
5.2.2 Lärarkollegor	33
5.2.3 Kunskaper på annat sätt.....	33
5.3 Digitala verktyg i pianoundervisning	33
5.3.1 Förhållning till och användningsområden av digitala verktyg	33
5.3.2 Digitala verktygs betydelse för informantens undervisning.....	34
5.3.3 Problematik i undervisningen.....	35
5.4 Digitala verktygs påverkan på specifika arbetsområden inom pianoundervisning	36
5.5 Tillgång av digitala verktyg på arbetsplatsen	37
6. Diskussion.....	38
6.1 Digitala verktyg – Ett positivt komplement	38
6.1.1 Blended learning	38
6.1.2 Flipped Classroom	39
6.1.3 EUMO-modellen och Internet 1.0, 2.0 och 3.0.....	39
6.1.4 Kompetensutveckling	40
6.2 Digitala verktyg och pianoeleven	40
6.2.1 Undervisningsmaterial via digitala tjänster och plattformar.....	41
6.2.2 Digitala verktyg för pianot till en ensemblekontext	41
6.2.3 Kommunikation och kontroll mellan lärare och elev	42
6.2.4 Elevinflytande.....	42
6.3 Slutsats	43
6.3.1 Följdfrågor	44
6.3.2 Pianometodik och digitala verktyg i lärarutbildningen	46
6.4 Förslag på framtida forskning.....	46
Referenser	48
Bilagor	52

1. Inledning

I detta kapitel görs en bakgrundsbeskrivning av vad som lett till studien.

1.1 Bakgrund

Jag har hunnit observera och uppleva en hel del olika undervisningssituationer som musikleärarstudent samt som pianopedagog vid sidan av mina studier. Som pianopedagog har jag upptäckt att flertalet av mina elever lär sig låtar själva med hjälp av videoklipp på bland annat digitala plattformen *Youtube*. När eleverna därefter kommer till mig med frågor om hur de ska gå vidare med låtarna kan den information eleverna fått via *Youtube* upplevas som aningen bristfällig. Den främsta anledningen till detta är att videoklippen sällan förklarar teoretiska begrepp såsom puls, notvärden, tonart och taktart etc. Det jag uppfattar är att mina elever endast lär sig i vilken ordning tangenterna ska spelas. Eleverna har efter hand fått det förklarat av mig och är bekanta med dessa teoretiska begrepp jag använder mig av men det kan ibland upplevas lite som en omväg i kommunikationen.

Genom mina erfarenheter har jag även upplevt att jag besitter kunskaper om digitala verktyg som eleverna delvis saknar. Det kan handla om mer specifika digitala verktyg med musik som användningsområde såsom "Amazing slowdowner¹" som bl.a kan sakta ner samt transponera inspelningar i undervisningsmaterialet. Ett annat exempel är enkla inspelnings- och musikproduktionsprogram såsom Apples "Garage Band²" vilka kan utgöra en effektiv inkörspport för elever att kunna skapa och spela in musik samt spela till "backing tracks".

Jag anser också att jag under min studietid har fått ytterst lite metodikundervisning i hur en använder sig av digitala verktyg i just pianoundervisning. Det är snarare så att jag använt mig av digitala verktyg i min undervisning på eget initiativ.

Dessa olika observationer har fått mig att fundera på hur jag som snart färdigutbildad pianopedagog ska kunna använda mig av digitala verktyg inom ramen för att utveckla min pedagogiska vision i pianoundervisning.

---

¹ Se vidare <http://www.ronimusic.com/>

² Se vidare stycke 3.5.2

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur pianopedagoger inom jazz, blues, rock och pop genrer förhåller sig till användandet av digitala verktyg i sin undervisning på gymnasieprogram. Jag vill även undersöka hur pianopedagogik kan vidareutvecklas och utmanas genom användandet av digitala verktyg. Syftet kan vidare definieras genom följande frågeställningar:

- På vilka sätt kan pianolärare inom jazz, blues, rock och pop använda sig av digitala verktyg som pedagogiska hjälpmedel för pianoundervisning?

Följdfrågor:

- Hur kan elever använda digitala verktyg i pianoundervisning?
- Hur kan digitala verktyg användas som redskap i specifika moment i pianoundervisning?
- Hur kan digitala verktyg påverka kommunikationen mellan elev och lärare?
- Vilka eventuella möjligheter eller risker finns att beakta med digitala verktyg i pianoundervisning?

3. Litteraturgenomgång och tidigare forskning

I detta kapitel presenteras tidigare forskning och litteratur som berör denna studie ur olika infallsvinklar. Under den inledande rubriken *Läromedel i skolan* ges en kortfattad historisk redogörelse för utvecklandet av läromedel i skolan. Under rubriken *Digitala verktyg i skolan* beskrivs användandet av samt förhållningssätt till digitala verktyg i skolan på ett mer övergripande plan och fokuserar inte endast på pianoundervisning. Dessutom gör jag en redogörelse för Steinbergs (2013) utläggning av den så kallade EUMO-modellen. Rubriken *Ledarskap vid användandet av digitala verktyg* handlar om pedagogik och metodik vid användandet av digitala verktyg i undervisning. Rubriken *Digitala verktyg i pianoundervisning* är en djupdykning i användandet av digitala verktyg såsom digitala enheter, program, plattformar och tjänster i pianoundervisning inom jazz, blues, rock och pop. I avsnittet *Pedagogiska utmaningar* redogör jag för samt problematiserar kring olika fallgropar och utmaningar en som pedagog kan stöta på vid användandet av digitala verktyg i sin undervisning.

3.1 Läromedel i skolan

Läromedel kan enligt Sandström (2015) ses som resurser som kan användas i en undervisningssituation. Traditionellt innefattar dessa resurser läroböcker, läseböcker, övningsböcker och ordböcker. Hylén (2010) hävdar att digitala läromedel bygger på samma princip som en lärobok men som på olika sätt drar nytta av digitala verktyg.

Sett ur ett historiskt perspektiv blev användandet av läromedel ett centralt inslag i den svenska skolan i slutet på 1800-talet. I samband med det svenska industrisamhällets uppbyggnad behövdes det en systematisk massundervisning som kunde främja nationsbyggandet samt bli ett hjälpmedel i moderniseringsprocessen. Från 1950-talet utvecklades det allt modernare boktryckartekniker som underlättade användandet av bilder i läroböcker, dessutom producerades film- och TV-program för undervisning (Selander 2014). "När teknikutvecklingen i samhället medgav visning av rörlig bild och återgivning av ljud så skedde en successiv användning av dessa i undervisningen" (Juhlin Svensson, 2000 S23). Bilden blev således ett viktigt komplement till texten. I början av 2000-talet blev digitala medier en naturlig del i skolans undervisning. Begreppet läromedel har med tiden alltmer vidgats och i princip kan allting användas som grund för undervisning. Termen läromedel bör

dock avgränsas till sådant material som direkt är producerat för lärande i olika sammanhang (Selander, 2014).

3.2 Kartläggning och definitioner av digitala verktyg

Digitala verktyg kan uppdelas i mindre beståndsdelar men är oftast förknippade med varandra, precis som Säljö (2014) och Strandberg (2006) förklarar Vygotskijs teorier som att människans verktyg, som är skapade för att förstå omvärlden, ofta fungerar i kombinationer. Begreppet digitala verktyg har jag valt att dela in i följande kategorier: *Digitala enheter*, *digitala program*, *digitala tjänster* och *plattformar*.

3.2.1 Digitala enheter

Digitala enheter är elektroniska maskiner för beräkning, symbolbehandling och kommunikation. Exempel på digitala enheter är datorer, smartphones och surfplattor. Vanligtvis brukar digitala enheter vara installerade med ett operativsystem som är till för att styra samt övervaka användandet av andra program i enheten. Exempel på operativsystem är Windows, OS X samt Linux (NE, 2017).

3.2.2 Digitala program och dess användande i musikbranschen

Program, även kallat programvara eller mjukvara, till digitala enheter är programmerade för att ge en serie instruktioner som beskriver de operationer den digitala enheten ska utföra, då programmet körs. Till en början betraktades inte programvara som en kommersiellt intressant produkt utan utvecklades av den enskilda användaren för eget bruk eller levererades som en del av enhetens installation. Allt eftersom den digitala marknaden växte samt en massproduktion av digitala enheter och programvaror inleddes, började det kommersiella intresset växa (Edenbrandt 2017). Program kan idag även vara utvecklade i syfte att vara underhållning för användaren såsom datorspel eller simuleringar. Det finns digitala ljudredigeringsprogram (Eng: DAW, Digital Audio Workstation) såsom *Logic*, *Cubase* och *Pro Tools*. Dess funktion är i grund och botten att agera som en virtuell studio där användaren kan spela in igenom en digital enhet där det finns möjlighet att spela in både digitalt (midi) och analogt (audio) med hjälp av programmen (Apple 2017). Dessutom kan användaren enligt Apple (2017) skapa musik med hjälp av färdiginspelade ”loopar” som kan kombineras med varandra, omvandlas och redigeras med t.ex. ljudeffekter, tonarts- och

tempobyten eller klippning. Digitala inspelningsprogram är vanliga inom musikbranschen för jazz, blues, rock och pop genrer och utgör ett viktigt verktyg både i kompositionsprocessen och färdigställandet av en slutprodukt (Denenburg 2015).

3.2.3 Digitala tjänster och plattformar i musikbranschen

Digitala tjänster utvecklas av företag i syfte att tillgodose en kunds behov samt skapar nya behov för nå nya kunder över internet (Weibull & Eriksson 2017). Det finns digitala webbplatser som erbjuder tjänster åt användare att kommunicera direkt med varandra genom exempelvis text, bild eller ljud på en digital plattform. Sociala medier såsom Facebook, Google+ eller Twitter är några exempel (Weibull & Eriksson 2017). Utöver sociala medier finns det även webbplatser som *Youtube* som ger möjlighet för distribution samt konsumtion av videoklipp (NE 2017).

Inom musikbranschen är det vanligt med tjänster som ger musiker möjlighet att ladda upp och dela sin musik för allmänheten på en digital plattform som t.ex. *Soundcloud* och *Myspace* (Gruvö & Malm 2017). Dessa plattformar gör det lätt för musiker att kunna socialisera med andra verksamma musiker. De kan utbyta material och synpunkter på varandras musik med varandra vilket skapar en kollektiv digital kommunikationsplats (Gruvö & Malm 2017).

Det finns tjänster som erbjuder digitala plattformar för användaren att lagra samt dela filer med andra i ett externt serverutrymme istället för användarens hårddisk i den digitala enheten, denna tjänst är även kallad datormolnet (Helmersson 2017). Olika exempel på denna plattform är *Google Drive*, *iCloud* och *Dropbox*. Det kan också handla om betaltjänster såsom *Swish*, *PayPal* eller *PayEx* eller musikströmningstjänster som *Spotify* eller *iTunes* (NE 2017).

Det är vanligt att en skola har en gemensam digital plattform som ger möjligheten för lärare, elever och föräldrar att kunna dela med sig av, samt ta del av information om vad som händer på skolan. Dessutom finns det möjlighet för lärare att kunna dela med sig av undervisningsmaterial samt för eleven att lämna in sina uppgifter via den digitala plattformen. Exempel på sådana plattformar är V-klass, Skola24 och Google Classroom.

3.3 Digitala verktyg i skolan

Juhlin Svensson (2000) menar att datorer och datakommunikation är centralt för elevernas framtid i ett samhälle där tekniska utrustningar tar en allt större plats. Enligt Steinberg (2013) är nästan alla Sveriges skolor beroende av digitala verktyg. ”Det kan gälla allt från att registrera elevernas närvaro, till att ha en hemsida där föräldrar kan följa det som händer i

klassen genom att ta del av kursplaner, hemuppgifter och även elevens digitala portfolio. Med andra ord, datorer finns i bruk överallt” (Steinberg 2013 s.15). Lindström (2012) förklarar att digitala verktyg förändrar vårt sätt att lagra information, vara tillgängliga samt kommunicera med varandra. Precis som skriftspråket en gång gjorde förändrar den digitala utvecklingen vår kunskapslärande.

Säljö (2014) och Strandberg (2006) beskriver Vygotskijs teori om människans verktyg som att människor använder sig av medierande redskap för att förstå och analysera omvärlden. Ett exempel på detta är när vi använde oss av begrepp som tum och fot, relaterbara mått, för att mäta avstånd. I detta fall blir alltså tummen och foten ett medium. Vygotskijs lärandeteori kan illustreras med hjälp av en triangel:

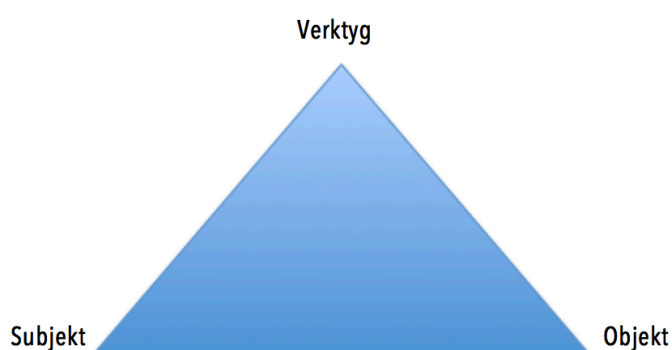

Fig. 1 "Människans verksamhetssystem" (Strandberg 2006)

Verktygen kan vara språkliga eller materiella där språkliga redskap exempelvis är bokstäver, siffror eller begrepp och materiella verktyg kan exempelvis innebära ett tangentbord eller en spade. Vilka verktyg som är aktuella beror på tid, kultur och social miljö. Språkliga och materiella verktyg går inte alltid att skilja på eftersom att flertalet verktyg är både språkligt och materiellt förknippade. T.ex. är ett dataprogram ett språkligt verktyg, med symbol- och teckenspråk, beroende av ett materiellt i form av ett tangentbord och skärm. Subjekt är benämning för människan och objekt är benämning för världen. Verktygen blir ett redskap till hur människan ska se, förstå och uppleva världen (Säljö 2014).

Strandberg (2006) påpekar att den digitala informations- och kommunikationsteknologin (IKT) är en kategori av olika verktyg som på kort tid förändrat samhällets traditionella kommunikationsmönster och blivit en integrerad del i vår kultur. "Den är tillgänglig för barn och precis som för alla andra artefakter skall den nyttjas vid lärande" (Strandberg, 2006 s 93). Den digitala framfarten har skapat ett verktyg som ger läraren möjlighet att fokusera mer på kvalitet, genuin problemlösning, vägledning samt ett utrymme för fundering till hur nästa

utvecklingszon kan se ut (Strandberg 2006; Steinberg 2013). Utvecklingen bidrar till att vissa typer av kunskaper och färdigheter blir mindre relevanta, så även i skolmiljön.

Enligt skolverkets IT-uppföljning 2015 används IT av både elever och lärare i skolan i en allt större utsträckning. Det finns dock fortfarande ett behov från lärare att utveckla sin digitala kompetens. ”Likt 2012 finns störst behov av kompetensutveckling när det gäller förebyggande av kränkningar på nätet, IT som pedagogiskt verktyg, hantera ljud och bild, säker användning av internet samt lag och rätt på internet. Omkring hälften av lärare i grund- och gymnasieskola upplever ett stort kompetensutvecklingsbehov inom dessa områden (Skolverket 2015 s. 6). Precis som Skolverket (2015) menar finns det ett behov av kompetensförstärkning inom användandet av ljud och bild vilket i sig är ett relevant verktyg inom pianoundervisning då en metod är att som pianolärare förmedla kunskap både visuellt och auditivt. I takt med att programvaror för att lösa problem blir alltmer avancerade förändras balansen mellan individen och de redskap som används. Detta innebär att det krävs nya kompetenser av läraren såsom digital kompetens, problemlösningsförmåga, språklig och kulturell kompetens samt kritiskt tänkande (Lindström 2012).

Hylén (2010) menar att det är svårt för lärare att utgå från traditionella läromedel när de vill individanpassa sin undervisning. En lösning blir då att frångå de traditionella läromedlen som finns att tillgå och istället hitta egna läromedel som finns tillgängliga i digital form. Detta kan innebära användandet av resurser som till en början inte är producerade för skolbruk som t.ex. texter, bilder och ljud som finns tillgängliga på nätet, lek- och lärprodukter samt datorspel. Lindström (2012) anser att skolan bör utforma en undervisning som stödjer elevernas utveckling av de kunskaper och färdigheter som framtiden kräver och där digitala teknologier är en integrerad del av utvecklingen.

3.3.1 Eumo-modellen

Steinberg (2013) förklarar Ruben Puenteduras modell, gällande digitalisering och lärande, SAMR (EUMO-modellen på svenska) med följande figur:

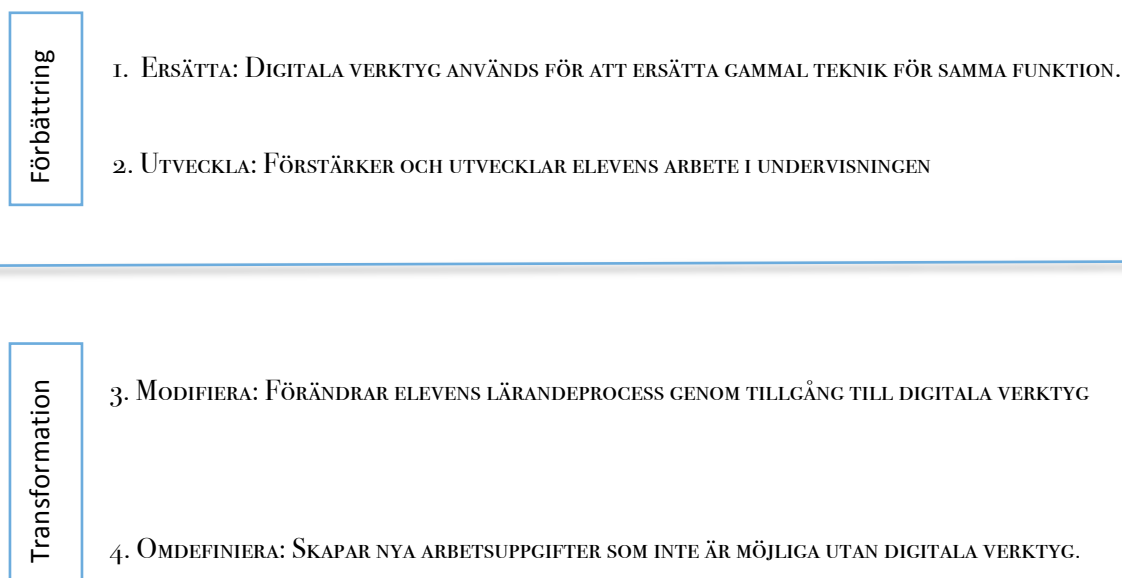

Fig. 2 Steinbergs (2013) EUMO-modell

På nivån *ersätta* används digitala verktyg enbart för att ersätta andra analoga verktyg. T.ex. i en musikvisningssituation kan det handla om att en för över notpapper till digitalform i en digital enhet. *Utveckla* innebär att digitala verktyg förstärker undervisningen. I praktiken fungerar det att utföra samma arbetsuppgifter utan digitala verktyg men det underlättar och effektiviserar utförandet med hjälp av dem. Ett exempel hade kunnat vara att en använder sig av digitala notskrivningsprogram istället för att skriva noter för hand. Den tredje nivån *modifiera* handlar om att elevens lärandeprocess ändrar sin utformning med hjälp av digitala verktyg. Det kan t.ex. innebära att eleven integrerar bilder, filmer och ljudfiler i sitt arbete som inte bara används för att förstärka arbetsmetoden utan även för att förändra själva sättet eleverna agerar i utförandet av en arbetsuppgift (Steinberg 2013). I en musikundervisningssituation hade det kunnat handla om en arbetsuppgift där eleven/eleverna har i uppgift att skapa en musikvideo där de ska skriva musiken, filma och redigera videon. Högsta och fjärde nivån *omdefiniera* handlar om att skapa arbetsuppgifter som i praktiken är omöjliga att skapa utan digitala verktyg. I en undervisnings situation kan det handla om att skapa samarbete mellan elever i andra skolor lokalt eller globalt. Eleverna letar upp information och kommer fram till egna slutsatser för att sedan dela med sig, reflektera och

diskutera med andra elever i en digitalplattform för att tillsammans komma fram till en lösning (Steinberg 2013).

3.3.2 Blended learning

Blended learning avser en blandning av olika lärmiljöer. Blended learning kombinerar traditionella klassrumsmetoder med mer moderna datormedierade aktiviteter. Lärande sker vid kombinationer av olika verktyg, där digitala verktyg såsom enheter eller plattformar kan förekomma (Steinberg 2013). Glazer (2012) förklarar det som ”*combining tradition with technology*” (s 87) där t.ex. elever kan utföra uppgifter online och sedan ses i mindre grupper med fokus på engagerat och aktivt lärande istället för att undervisningen endast innehåller moment där eleverna ska lyssna på lärarens genomgångar. Hon förklarar vidare att undervisningen i blended learning fortfarande kräver fysiska möten mellan lärare och elev men att information ska kunna nå eleven på fler sätt än endast från läraren. Sammanfattningsvis handlar blended learning om att läraren möter varje enskild elevs lärandemål med en flexibilitet i sin undervisning, där traditionella verktyg fortfarande värdesätts men att det inte finns en rädsla hos läraren att utforska möjligheten att kombinera dem med digitala (Glazer 2012).

3.3.3 Flipped Classroom

Wolff och Chan (2016) beskriver begreppet *flipped classroom* på följande vis: ”There is no universal definition of the term ‘Flipped Classroom’. However, it appears that academics agree that a flipped classroom generally provides pre-recorded lectures (video or audio) followed by in-class activities” (Wolff & Chan s.9 2016). Det handlar om att läraren förmedlar instruktioner av undervisningsmaterialet innan lektionstillfället visuellt eller auditivt med hjälp av digitala verktyg (Wolff & Chan 2016; Steinberg 2013). Under lektionstillfället ska det istället vara mer fokus på ett laborativt arbete där läraren tillsammans med eleven diskuterar, reflekterar och provar olika tillvägagångssätt att ta sig an materialet (Steinberg 2013).

3.4 Ledarskap vid användandet av digitala verktyg

Skolverket (2017) förklarar att digital kompetens som lärare innebär att utveckla en förståelse hos eleven för hur digitaliseringen påverkar samhället samt vilka risker och möjligheter den kan föra med sig. Det är lärarens uppgift att förmedla till och utveckla elevens förmåga att

hantera digitala verktyg samt utveckla elevens källkritik till källor tillgängliga på digitala plattformar. Skolverket (2017), precis som Säljö (2014) och Strandberg (2006) förklarar Vygotskijs teori, menar att det är viktigt att ha förståelse för att människan har skapat digitala verktyg för att göra det lättare att lösa problem och omvandla idéer till handling. Eleven bör alltså få möjlighet att utföra arbetsuppgifter med hjälp olika digitala verktyg för att på så sätt bredda och fördjupa sin förmåga att kunna lösa problem och omsätta idéer i handling (Skolverket 2017).

Steinberg (2013) anser att digitala verktyg förändrar kunskapssynen i skolan. Digitala verktyg utmanar den traditionella, instrumentella synen på hur lärande går till och hur personlig utveckling sker. Läraren bör ha en stabil grund att stå på för att i samtal med kollegor kunna komma fram till välformulerade svar på frågan om varför en bör använda digitala verktyg i sin undervisning. Dessutom är det enligt Steinberg (2013) viktigt att en som lärare inser att en inte har monopol på kunskap med tanke på den stora tillgång av information som finns i det digitala samhället. Utöver vikten av att kontrollera *vad* eleven lär sig är det lika viktigt att kontrollera *hur* eleven lär sig med hjälp av digitala verktyg. Digitaliseringen kan innebära att en som lärare måste sätta elevens egen agenda i fokus samtidigt som en visar lojalitet mot statens agenda för att överföra kulturarvet till nästa generation (Steinberg 2013). Brozin Bohman (2012) poängterar vikten av att det inte är tekniken utan läraren som är den viktigaste komponenten för att göra skillnad i elevens utveckling. Läraren bör alltså inte förlora kontrollen genom att ge tekniken en för stor plats i undervisningen.

3.4.1 Struktur och återkoppling

Vid införandet av digitala verktyg i skolan tenderar en att anta att det höjer elevens motivation samt effektiviserar elevens lärandeförmågor. Men så behöver inte alltid vara fallet enligt Steinberg (2013). Om användandet av digitala verktyg ska utveckla elevens lärande måste uppgifterna struktureras och följas upp. Steinberg (2013) förklarar att utan en tydlig struktur och en regelbunden uppföljning samt återkoppling förbättrar digitala verktyg inte undervisningen avsevärt. ”Du måste ändå ha ett *innehåll* som väcker nyfikenhet. Även en ny bil med nybilslukt, förförisk färg och mängder av spännande knappar att välja mellan förlorar sin attraktionskraft – det blir bara en bil efter ett tag” (Steinberg 2013 s.31). Återkoppling som innehåller tydliga svar, kommentarer, förslag och frågor utvecklar enligt Skolverket (2011) elevens förmåga att styra sitt eget lärande samt sin utveckling. I ett samhälle med information av överflöd är det viktigt att eleven lär sig reflektera över sin egen tankeprocess, tankeprocesser som handlar om det egna tänkandet och handlandet. Under rätt struktur och

ledning lär sig eleven utveckla sin metakognitiva kompetens vid användandet av digitala verktyg (Steinberg 2013).

Lärares roll förändras egentligen inte vid användandet av digitala verktyg utan det har alltid handlat om att jobba med systematisk kvalitetsutveckling. Det viktigaste är att ha en tillräcklig kompetens inom användandet av ett digitalt verktyg i sin undervisning där en kan strukturera och följa upp elevens uppgift (Steinberg 2013).

3.4.2 Kontroll

Steinberg (2013) poängterar vikten av att ha kontroll över processen, strukturen och kvaliteten i elevers arbeten vid användandet av digitala verktyg. För att kontrollera processen är det viktigt att, innan utförandet av arbetsuppgiften, tydliggöra sina förväntningar för eleverna. Förväntningarna är kopplade till de kunskapskrav som elevens ska bedömas efter. Kontroll över strukturen handlar om själva ramarna i arbetsuppgiften som eleven ska förhålla sig till. Det gäller att regelbundet följa upp om eleverna kan hålla sig till uppgiftens ramar och förstår sina roller. Att ha kontroll över kvalitet innebär att klargöra för eleverna vad som är bra kvalitet genom att ge konkreta exempel. Med att ha en övergripande kontroll över användandet av digitala verktyg i sin undervisning blir det också lättare för eleverna att kunna bevisa och redovisa sitt lärande på olika sätt (Steinberg 2013).

3.5 Digitala verktyg i pianoundervisning

Thompson (2018) förklarar vikten av ett positivt lärande inom pianoundervisning där läraren är demokratisk och inte är rädd för elevens ”input, unexpected questioning, and spontaneous developments (s.41). Eleven ska alltså delta aktivt i undervisningens innehåll (Thompsons 2018). Instrumentalundervisning inom jazz, blues, rock och pop grundar sig mycket på improvisation och att eleven kopplar de kunskaper den redan besitter till andra koncept och idéer (Oehler & Hanley 2009). Metodik i jazz, blues, rock och pop sammanhang handlar främst om ackorden eller harmoniken i musiken med utgångspunkt att spela tillsammans med andra instrumentalister i en ensemblekontext (Stoltzman 2014). Enligt Stoltzman (2014) handlar pianisten roll ofta om att anpassa sitt spel gentemot övriga instrumentalister i ensemblen.

Sett till pianoundervisning inom jazz, blues, rock och pop existerar det ingen direkt uttalad metodik gällande användandet av digitala verktyg. Det kan idag innefatta metoder som *blended learning*, där digitala verktyg används i kombination med andra traditionella

hjälpmedel (Steinberg 2013; Glazer 2012). I pianoundervisning kan det handla om att eleven använder en digital enhet, i form av en mobil, för att filma när pianoläraren spelar stycket som hen fått i läxa, för på så sätt få en auditiv och visuell överblick av stycket. Det digitala verktyget blir då ett audiovisuellt hjälpmedel i pianoundervisningen (Denenburg 2015). Imitation har en oerhört stark inverkan på eleven och bör enligt Schenk (2006) utgöra en röd tråd i instrumentlärarens metodik. Digitala verktyg kan då i en situation av *blended learning* bli ett verktyg för att utöka elevens möjligheter att imitera läraren utanför lektionstid. Både Thompson (2018) och Schenck (2006) menar dessutom att undervisningen ska ge utrymme för eleven att ta egna initiativ samt utforska sin egen musikaliska profil annars riskerar elevens utveckling stagnera. Även här skulle *blended learning* kunna komma till användning för att ge utrymme för elevens utvecklande av grundläggande pianoteknik samt sitt eget konstnärliga uttryck, t.ex. att en vänder på det och läraren istället filmar när eleven spelar upp ett stycke. Eleven får då en *auditiv* och *visuell* (Diaz 2012; Denenburg 2015) överblick av sitt framförande, vilket ger hen möjlighet att kunna reflektera över sin teknik samt sitt konstnärliga uttryck. För att utveckla sin profil och sätta sin egen prägel behöver eleven ta till sig musiken där en vågar utforska nya vägar (Schenk 2006).

Metoden *flipped classroom* hade i pianoundervisning kunnat handla om att eleven får ta del av en instruktionsvideo om något specifikt moment inom pianospel innan själva lektionstillfället. Stoltzman (2014) menar att det finns ett stort utbud av instruktionsvideor gällande pianospel inom jazz, blues, rock och pop tillgängliga via YouTube. En bra instruktionsvideo ska ge eleven en god repertoarkännedom adderat med återkoppling till musikteoretiska aspekter (Stoltzman 2014). Med instruktionsvideor kan själva lektionstillfället fokusera mer på ett laborativt arbete där läraren tillsammans med eleven diskuterar, reflekterar och provar olika tillvägagångssätt gällande videon (Steinberg 2013).

3.5.1 Användandet av digitala enheter

Hodges (2001) anser att utvecklingen av portabla digitala enheter ger elever större möjligheter att kunna fortsätta utvecklas musikaliskt utanför skolmiljön. Ett exempel på ett portabelt digitalt musikinstrument är midi-klaviatur. Midi (Musical Instrument Digital Interface) gör det möjligt att koppla samman ett digitalt instrument med en dator. Midi-klaviaturen är programmerad med midi för att kunna kommunicera med andra digitala enheter som kan skapa simulerade ljud som t.ex. ett piano. Midi-klaviaturen ger användaren möjligheten att spela samt kontrollera den sammankopplade enhetens simulerade ljuds anslag, tonlängd eller

tonhöjd. Midi-information går även att skapa i en dator eller liknande digital enhet utan ett midi-instrument (Bilting 2017). Denna funktion kan enligt Stoltzman (2014) göra pianoelevens utvecklingsmöjligheter inom jazz, blues, rock och pop mer lättillgängliga med midi-klaviaturer som en kopplar till sin dator eller liknande enhet för att på så sätt spela och utveckla sitt pianospel utanför skolmiljön. Som pianolärare skulle portabla midi-klaviaturer dessutom kunna underlätta förmedlandet av undervisningsmaterial då den digitala enheten förenklar möjligheten för pianoläraren att spela in bakgrundsmusik, även kallat *backing track*, till materialet (Stoltzman 2014).

Diaz (2012) påpekar att digitala enheter idag är utrustade med väl fungerande kameror som gör det möjligt för elever att kunna filma och dokumentera sin undervisning. Denenburg (2015) förklarar fördelen med att filma i pianoundervisning på följande vis: "Having a video recording of your student's playing can be both educational and motivational" (s.20). Om läraren och eleven tittar på videon tillsammans blir det ett effektivt redskap för feedback och framtida målsättningar. Eleven får dessutom med sig en audiovisuell förståelse av sin uppgift utöver de övriga angivelser läraren gett under lektionstillfället Denenburg (2015).

3.5.2 Användandet av digitala program

Enligt Diaz (2012) finns det i dagens digitaliserade samhälle ett stort utbud av digitala enheter som innehåller program som kan spela in och skapa ljud. "Man behöver inte längre en speciell diktafon till ändamålet, det räcker med en smartphone, surfplatta eller dator med mikrofon" (Diaz, 2012 s241). Pianolärare samt pianoelever med tillgång till digitala enheter kan enkelt spela in sig själva vilket ger möjligheten att kunna lyssna, reflektera och utvärdera respektives prestationer.

Dagens digitala enheter har oftast ett enkelt program installerat från början som gör det lättillgängligt för användaren att kunna spela in (Diaz 2012). Ett exempel på inspelningsprogram, som finns förinstallerat på operativsystemet macOS skapat av Apple, är *Garage Band*. Apple (2017) beskriver programmet som en fullt utrustad musikstudio med ett komplett ljudbibliotek med instrument, förinställningar för gitarr och sång och ett stort utbud av studiotrummisar och slagverkare. Stoltzman (2014) beskriver Garage Band som ett utmärkt verktyg till pianoelever inom jazz, blues, rock och pop och framhäver framförallt dess användarvänlighet som både gynnar lärarens och elevens förståelse för dess funktioner. Andra exempel på inspelningsprogram likt Garage Band, från samma bolag Apple, är *Logic Pro X* där en kan spela in, modifiera och manipulera ljud med hjälp av effekter på en mer avancerad nivå. Där finns även ett brett urval av midifunktioner som inte finns tillgängligt i samma

utsträckning som *Garage Band* (Apple 2017). *Logic Pro X* finns dock inte förinstallerat i några operativsystem utan måste inhandlas separat.

Det finns en hel del digitala program tillgängliga att inhandla på marknaden som kan komma till användning till pianoundervisning. Ett exempel är programmet *Amazing Slowdowner* vars funktioner innebär att du enkelt kan ändra tempo och tonart, samt repetera en sektion eller fras vid en låt (Roni Music 2017). Schenck (2006) menar att en elevs övning optimeras om elevens motivation är god. *Amazing Slowdowner* skulle kunna agera verktyg till, och effektivisera pianoelevens övande utöver lektionstid, samt bli ett hjälpmedel som kan öka elevens motivation då musiken kan sänkas till en mer överkomlig nivå och därefter gradvis öka i svårighetsgrad. ”Ju bättre det går desto roligare blir det. Ju roligare det är desto bättre går det” (Schenck 2006 s18.). Digitala verktyg skulle alltså kunna underlätta för eleven att uppleva ett mer lustfyllt lärande.

3.5.3 Användandet av digitala tjänster och plattformar

Hylén (2010) anser att digitala tjänster och plattformar kan utveckla elevens förmågor att samarbeta, kommunicera samt återkoppla sitt eget arbete. Diaz (2012) pekar på att människan lär sig bäst genom samspel med andra, och genom kommunikation med andra görs eleven aktiv i sitt eget lärande. Med en tjänst som tillhandahåller en digital plattform som ett verktyg i sin undervisning förklarar Diaz (2012) att det öppnar upp ytterligare möjligheter för elever att utveckla sina förmågor att uttrycka sig. Det är upp till läraren att ta till vara möjligheterna och lära elever att dra nytta av digitala plattformar (Diaz 2012).

Adkins (2004) poängterar att det finns en hel uppsjö av olika hemsidor som levererar tjänster och plattformar inom pianospel. Det kan dock upplevas som oerhört överväldigande att hitta material pga. av dess stora utbud. Hon fortsätter med att det är pianolärares uppdrag att, tillsammans med sina kollegor, sortera bland hemsidor för att ge kompletterande material till eleven utanför lektionstid.

Steinberg (2013) och Diaz (2012) förklarar att digitala plattformar och tjänster kan utnyttjas på tre olika nivåer: Internet 1.0, 2.0 och 3.0. *Internet 1.0* är tryckt material som huvudsakligen omvandlas till digital form för att göras mer lättillgängligt, precis som första nivån *ersätta* i EUMO-modellen. I pianoundervisning skulle det kunna handla om omvandling av en not eller annat undervisningsmaterial från fysisk form till digital form t.ex. en pdf-fil eller e-bok. *Internet 2.0* innebär att utveckla en plattform som ger utrymme för feedback och återkoppling åt eleven. Det syftar egentligen inte på några direkt tekniska förändringar utan mer på nya och mer innovativa sätt att använda webben (Diaz 2012). I

pianoundervisning skulle det t.ex. kunna handla om att eleven har spelat in sitt undervisningsmaterial och därefter laddar upp det på en digital plattform, exempelvis Google Drive, som är tillgänglig för pianoläraren. När läraren har tillgång till elevens inspelning blir det också lättare att kunna ge feedback och återkoppling till eleven utöver lektionstid. *Internet 3.0* innebär enligt Diaz (2012) att den digitala tjänsten utgör en plattform som en byggarbetsplats där eleven får möjlighet att bidra med kunskap, idéer och teknisk kompetens. I pianoundervisning skulle det t.ex. kunna handla om att eleven tillsammans med läraren komponerar låtar, övningar eller omharmoniseringar med en digital tjänst eller plattform som samlingspunkt. Den digitala plattformen blir alltså ett verktyg för att kunna skapa en lättillgänglig dialog mellan pianolärare och pianoelev samt att de tillsammans kan samla och skapa undervisningsmaterial. Steinberg (2013) förklarar det som att lärarens kompetenser blandas med elevens intressen för att skapa något nytt och unikt. Diaz (2012) anser att internet 3.0 inte har etablerats än, utan att det fortfarande håller på att utvecklas.

För att nämna ett exempel på hur pianolärare kan arbeta för att utnyttja digitala tjänsters plattformar till sin pianoundervisning är pianopedagogerna från The University of Iowa, Alan Huckleberrys och Jason Siffords projekt ”9000 teaching pieces on Youtube”. Betts (2012) beskriver det som ett omfattande arbete med att filma, spela in och ladda upp 9000 stycken de använder i sin pianoundervisning på Youtube. Målsättningen med projektet var att tillhandahålla elever, oavsett nivå, stycken som spelas stabilt och med ett gott konstnärligt uttryck med förhoppningen att inspirera och motivera eleven. Dessutom blir det ett sätt för andra pianopedagoger att förnya och utöka sitt undervisningsmaterial Betts (2012).

3.5.4 Sociala medier och musikströmningstjänster

Elever i dagens samhälle tar hem musik från nätet och sprider det vidare till kamrater. YouTube, MySpace, Facebook och andra communities är sajter där ungdomar träffas, samtalar och delar med sig av musik. Här har ungdomar möjlighet att presentera sig själva samt lägga ut egenskapad musik (Sheid 2009). Det finns diverse digitala musiktjänster som streamar (sänder ljud över internet) musik som gör musik inom näst intill alla genrer lättillgänglig för hela omvärlden. Spotify är en musikstreamingtjänst som tillhandahåller musik över internet. I tjänsten kan en lyssna samt skapa och dela med sig av olika spellistor med ett stort urval av olika artister (NE 2018). Dessa musikstreaming tjänster kan även vara en digital kommunikationsväg mellan läraren och eleven. Schenk (2006) menar att det finns en stor kraft med förebilder i instrumentlärandet. Kopplar en då detta till Spotify eller liknande musikstreamingtjänster, kan de agera som ett effektivt verktyg där läraren t.ex. kan

delar med sig av framstående pianister eller pianister inom elevens favoritgenrer. Green (2001) anser att en modern musiker inom jazz, blues, rock och pop spenderar mycket tid på att lyssna på musik, där lyssnandet och skapandet av musik inte nödvändigtvis är två skilda saker. Sett till Steinbergs (2013) EUMO-modell så kan musikens lättillgänglighet på internet bidra till att elevens lärandeprocess förändras genom tillgång till digitala verktyg (M som i *Modifiera* i EUMO-modellen).

3.6 Pedagogiska utmaningar

Digitala verktyg har blivit en stor del av vårt samhälle och vi förlitar oss på dess användande i en allt större utsträckning. Steinberg (2013) befarar att under tiden digitala verktyg förändrar vår syn på kunskap kan det även skapas nya fallgropar för pedagoger som lätt går att falla i. ”Digitala verktyg har en stor potential att hjälpa dig utöva ditt yrke på ett professionellt sätt, men då behöver du ha en klar bild av ditt uppdrag, din metodik och din syn på lärande och kunskaper” (Steinberg, 2013 s.24). Internets intåg i skolan innebär enligt Steinberg (2013) att skolan inte längre har monopol på kunskap, samt att det blir mycket svårare för läraren att kontrollera vad och hur eleverna lär sig. För att undvika fallgropar måste läraren tolka sitt uppdrag på ett sätt där digitala verktyg inte tar kontrollen över lärandeprocessen, samt att läraren ser till att eleven får djupkunskap och inte endast landar i ytkunskap där svaren alltid finns nära till hands med hjälp av digitala verktyg.

Hylén (2010) poängterar svårigheten i att hitta entydiga svar om huruvida elevens kunskapslärande faktiskt effektiviseras med hjälp av digitala verktyg, då det innefattar ett brett spektrum av metoder och strategier. Detta menar även Georgii-Hemming & Kvarnhall (2011) är svårt inom musikundervisning då utbudet av musikpedagogiska digitala verktyg som finns tillgängliga på internet kan vara godtyckliga och på så sätt sakna förmågan att urskilja det relevanta från det irrelevanta som motsvaras av arkivariens eller bibliotekariens. Däremot ska problematiserandet av detta enligt Georgii-Hemming & Kvarnhall (2011) inte ses som ett utslag av konservatism, elitism, eller teknikfientlighet utan de poängterar vikten av att diskutera hur traditionell musikundervisning kan fungera i samklang med den samtida erfarenheten av musik och digitalt lärande.

Hodges (2001) anser att även om digitala verktyg bör främja en ökande självständighet hos eleven i en pedagogisk miljö, finns det en risk för att den konstnärliga utvecklingen kan begränsas av faktorer som är förknippade med vissa tekniska verktyg. Elevens kan alltså riskera förlora ett helhetsperspektiv och förlita sig på digitala verktyg i en för stor

utsträckning som hämmar det konstnärliga uttrycket. Det skulle kunna handla om att en pianoelev lärt sig en specifik ackordföljd med hjälp av en instruktionsvideo men kan inte, i efterhand, föra över de nya kunskaperna till ett annat koncept eller en annan låt.

4. Metod

I detta kapitel beskrivs mitt val av metod för denna studie. Kapitlet är indelat i fem delar. *Kvalitativa och kvantitativa metoder inom forskning* beskriver de metodologiska ansatserna kvalitativ och kvantitativ metod. I *Val av metod* redogörs en formulering samt argumentation till mitt val av forskningsmetod. *Kvalitativ forskningsintervju* innehåller en mer ingående beskrivning av mitt metodval samt om metodens utformning. *Analys* beskriver hur datainsamlingen behandlats samt studiens tillförlitlighet. Under sista rubriken *Etiska överväganden* redovisas de etiska aspekter som tagits hänsyn till då studien genomfördes.

4.1 Kvalitativa och kvantitativa metoder inom forskning

Enligt Stukát (2005) brukar pedagogiska studier vanligtvis kategoriseras i kvantitativ och kvalitativ forskning. Stukát (2005) menar att det finns en viss problematik i dessa ordval då begreppet kvalitet har två betydelser, dels en neutral med betydelsen sort, struktur och egenskap, dels en positivt värderande med betydelsen god kvalitet. "Blandar man ihop dessa två innebörder blir det fel. Vem vill inte forska med kvalitet?" (Stukát, 2005 s31).

Kvantitativ forskningsmetod grundar sig i faktabaserad datainsamling med målsättning att maximera pålitlighet och validitet (Bryman 2011). Forskarens målsättning i en kvantitativ studie är att samla in ett stort antal fakta samt analysera dem för att finna ett mönster som antas gälla generellt. En kvantitativ studie underlättar för forskaren att kunna dra säkra slutsatser. (Stukát, 2005)

Kvalitativ forskningsmetod grundar sig i första hand i filosofiska inriktningar med hur världen framstår i våra sinnesintryck. Huvudsaken med en kvalitativ studie är att tolka och förstå datainsamling, inte att generalisera, förklara och förutsäga (Stukát, 2005). Enligt Dalen (2007) bygger den kvalitativa forskningstraditionen på målsättningen att nå insikt om fenomenen som rör personer och situationer i dessa personers sociala verklighet.

4.1.1 Kvalitativa och kvantitativa variabler

Dahmström (2005) förklarar begreppet variabler såhär: "Variabler är en egenskap som kan variera mellan olika element i populationen" (s24). Variabler kan delas in i kvalitativa och kvantitativa. Exempel på kvantitativa variabler är ålder, längd, inkomst eller temperatur. Kvalitativa variabler kan istället innefatta kön, civilstånd, partitillhörighet eller åsikt. (Dahmström 2005).

4.2 Val av metod

Enligt Dalen (2007) behöver forskaren, utöver att hitta lämplig litteratur, även söka upp platser med relevans för det aktuella temat. Därefter bör en avgränsa temat samt fokusera på utvalda problemställningar. Forskarens metod ska enligt Stukát (2005) styras av problemställningen. Min studie handlar om användandet av digitala verktyg i ett pedagogiskt sammanhang som främjar pianoundervisning. Mitt val av metod föll på kvalitativ forskningsintervju där jag intervjuat fyra pianopedagoger verksamma på estetiska gymnasieprogram med genreinriktning jazz, blues, rock och pop. Med en kvalitativ forskningsintervju kunde jag få en personlig vinkel samt ta del av och reflektera kring informanternas metodik och förhållningssätt. Resultatet innehåller dessutom djupgående personliga erfarenheter från informanterna gällande användandet av digitala verktyg i pianoundervisning. Den information jag velat insamla är hur stor betydelse digitala verktyg har i deras undervisning, samt hur digitala verktyg kan påverka elevens utveckling i sitt pianospel. Dessutom har jag undersökt om det finns några konkreta exempel på hur en pianolärare kan gå till väga för att kombinera digitala verktyg med mer traditionella verktyg såsom noter och teoriböcker av olika slag. Intervjun innehåller även frågor gällande hur informantens samlat på sig kunskap inom, samt utvecklat egen, undervisningsmetodik vid användandet av digitala verktyg i pianoundervisning.

4.3 Kvalitativ forskningsintervju

Bryman (2011) hävdar att kvalitativ forskning innebär att lägga stor vikt på att analysera samt reflektera kring informanternas ord. En kvalitativ forskningsintervju används när en som forskare har som målsättning att ta reda på informantens åsikter och uppfattningar (Dalen 2007). Dessutom grundar den sig i att vara neutral där svaren inte blir färgade av hur intervjuaren uppträder (Stukát 2005).

Min målsättning är att få en djupare insikt om hur pianopedagoger förhåller sig till en samhällsutveckling där det finns en allt större tillgång av digitala verktyg. Att uppnå förståelse blir, enligt Dalén (2007), lättare om det finns "förförståelse" av ämnet. I mitt fall stämmer mitt val av metod överens med min roll som pianopedagog där jag haft som målsättning att främja min egna pedagogiska vision utöver att dela med mig av mitt resultat.

4.3.1 Intervjuform

Dalen (2007) förklarar att en ofta skiljer på öppna och mer strukturerade eller fokuserade intervjuer. Med en öppen intervjuform är målsättningen att informanterna ska berätta så fritt som möjligt om sina livserfarenheter. Med en strukturerad intervjuform använder sig intervjuaren av ett färdigställt schema, där både ordningsföljden för frågorna och deras formuleringar är bestämda (Stukát 2005). Mitt val av intervjuform kommer att vara en mer strukturerad form där samtalet är inriktat på bestämda ämnen jag valt ut i förväg. Frågorna är dock formulerade med målsättningen att ge informanten utrymme för reflektion och inte begränsa dennes svar. Bryman (2011) anser att en kvalitativ intervju gärna får frångå ett schema eller en intervjuguide för att ge utrymme för eventuella följdfrågor som dyker upp i intervjusituationen. Denna intervjuform kallas semistrukturerad eller delvis strukturerad (Dalen 2007). Intervjuerna innehöll på förhand konstruerade frågor i en intervjuguide (Bilaga 1).

4.3.2 Urval av informanter

Urvalet av informanter bör utgöra tillräckligt underlag för tolkning och analys. Dessutom bör forskaren ha en så god insikt och kunskap om studiens tema att vederbörande kan göra ett urval som tillsammans avspeglar det aktuella temats dimensioner (Dalen 2007). Mitt urval av informanter var pianopedagoger verksamma på estetiska gymnasieprogram med jazz, blues, rock och pop som genreinriktning. Detta urval stämmer bra överens med min utbildning som är av liknande genreinriktning, dessutom har jag en viss arbetslivserfarenhet inom användandet av digitala verktyg i min pianoundervisning. Urvalet har en viss åldersspridning där informanterna har både kortare och längre erfarenhet i sitt läraryrke vilket ger en bredare infallsvinkel för resultatsammanställningen.

- Mats
Gick ämneslärarutbildning i musik för gymnasiet med rock och pop som genrefördjupning under åren 1996-2000. Arbetar som bland annat pianopedagog inom jazz, blues, rock och pop på ett gymnasium i Lund som har ett estetiskt-program med musikinriktning.
- Emil
Gick ämneslärarutbildning i musik för gymnasiet under åren 1990-1995 med jazz som genrefördjupning. Arbetar som bland annat pianopedagog inom framförallt jazz, blues,

rock och pop på ett gymnasium i Lund som har ett estetiskt-program med musikinriktning.

- Jenny

Gick ämneslärarutbildning i musik för gymnasiet under åren 1990-1994, dessutom en kompletterande utbildning på halvfart inom bland annat pianometodik under åren 2004-2007. Arbetar som bland annat pianopedagog inom framförallt jazz, blues, rock och pop på ett gymnasium i Malmö som har ett estetiskt-program med musikinriktning.

- Göran

Gick ämneslärarutbildning i musik för gymnasiet under åren 2004-2010 med jazz som genre fördjupning. Arbetar som bland annat pianopedagog inom framförallt jazz, blues, rock och pop på ett musikgymnasium i Malmö.

4.3.3 Datainsamling

Intervjuerna spelades in efter samtycke av informanterna och transkriberades därefter.

Följande datum intervjuades informanterna:

- Mats: 2018-01-23
- Emil: 2018-02-13
- Jenny: 2018-02-26
- Göran: 2018-02-27

4.4 Analys

Analysen av intervjuerna utgick från transkriptionerna. Jag hittade utefter mina forskningsfrågor relevanta svar i intervjuerna. Med relevanta svar menar jag både de svar som kan kopplas till litteraturen samt svar som öppnade upp för nya infall. Dessutom var min förhoppning att hitta gemensamma nämnare som var möjliga att koppla till mina forskningsfrågor.

4.4.1 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet inom forskning hänför sig enligt Bryman (2011) till forskningsresultatens konsistens där huruvida resultaten från en undersökning blir densamma om undersökningen genomförs på nytt, eller om de påverkas av slumpmässiga eller tillfälliga förutsättningar. För

att undvika brist på tillförlitlighet undvek min intervjuguide suggestiva formuleringar som kunnat leda informanten till ett givet svar (Kvale & Brinkman, 2009). Om min studie skulle genomföras på nytt kan det inte garanteras att resultatet blir detsamma beroende på om det är samma informanter eller urval av informanter inom samma område. Forskningsintervjun består dessutom av ett begränsat antal informanter vilket innebär att det inte går att göra generaliseringar utifrån resultatet. Studien är däremot till för en problematisering och uppmaning till en ökad diskussion kring användandet av digitala verktyg i pianoundervisning inom jazz, blues, rock och pop där min målsättning inte kan vara att få heltäckande och mycket tydliga resultat. Resultatet i studien kan mer ses som en pilotstudie och ge underlag för vidare forskning.

4.5 Etiska överväganden

Enligt Stukát (2005) bör miljön under intervjun vara ostörd och upplevas som trygg "Man träffar den intervjuade på dennes hemmaplan; i bostaden, skolan eller på arbetsplatsen, dvs. man eftersträvar en för informanten ohotad och lugn miljö." (Stukát 2005 s40). Enligt Vetenskapsrådet (2002) ska forskaren inhämta uppgiftslämnare och undersökningsdeltagare samtycken. Samtycke i en forskningsintervju innebär, enligt Kvale och Brinkmann (2009), att informanten är medveten om studiens syfte samt deltar i intervjun frivilligt med rätt att dra sig ur. Jag genomförde tre av mina fyra intervjuer på informantens egen arbetsplats och den fjärde skedde över ett telefonsamtal där informanten befann sig i sin bostad.

Jag informerade både muntligt och skriftligt om syftet med studien samt vilka villkor som gällde för deras deltagande. Informanterna kunde självständigt bestämma om, hur länge och på vilka villkor de skulle delta. De hade även rätten att kunna avbryta sin medverkan utan negativa påföljder. Informanternas namn är fiktiva då jag, i överenskommelse med mina informanter, beslutat att de ska vara anonyma i studien. Namnen speglar informanternas könsidentitet. Mitt urval av informanter utgår främst från de genreinriktningarna (jazz, blues, rock och pop) studien handlar om. Jag försäkrade mig dessutom om att samtliga informanter använder sig av digitala verktyg i en viss utsträckning i sin pianoundervisning. Jag har alltså inte någon närmare eftertanke gällande könsfördelning och åldersspridning då jag inte ser det som ett huvudsakligt syfte med min studie.

5. Resultat

Detta kapitel presenterar resultatet av de kvalitativa intervjuer jag genomfört. Rubrikerna är indelade efter den intervjuguide (bilaga 1) jag använde mig av under intervjuerna. Kapitlet innehåller följande rubriker; *Informantens pianoundervisning*, *Informantens kunskaper om digitala verktyg*, *Digitala verktyg i pianoundervisning, på specifika arbetsområden inom pianoundervisning* samt *Tillgång av digitala verktyg*.

5.1 Informantens pianoundervisning

Inledningen av intervjuguiden berör informantens pedagogiska grundsyn inom pianoundervisning. Informanterna beskriver vad de anser är viktiga komponenter för att utveckla elevers kunskaper/förmågor inom pianospel. Dessutom beskriver de övergripande vilka pedagogiska metoder de använder sig av samt hur de förhåller sig till dem.

5.1.1 Viktiga komponenter inom pianoundervisning

Informanternas uppfattning om vad som är viktiga komponenter i pianoundervisning skiljer sig aningen. Mats betonar vikten av att pianoundervisning grundar sig i att eleven får spela mycket oavsett vilken nivå eleven är på. Det ”allra viktigaste är att man överhuvudtaget kommer igång och *spelar någonting*” samt ”att man verkligen kan använda pianot till att göra musik” med ett stort fokus på improvisation. Däremellan menar Mats att han väver in moment som teori och gehör tillsammans med mer pianotekniska aspekter. Undervisningen ska ha fokus på utantillinlärning och gehörinlärning med noter som ett komplement till det (Mats).

Emil anser att pianoläraren har i uppgift att inspirera eleven till att utvecklas där elevens motivation är undervisningens utgångspunkt.

Jenny säger först och främst att hennes uppgift är att få ordning på elevens pianoteknik, där eleven utvecklar en bekvämlighet med instrumentet samt får en bekväm rörlighet i händerna och fingrarna. Därefter vill hon ta sig an olika utmaningar och svårigheter hos eleven för att fånga deras lust i att utvecklas.

Göran har precis som Mats ett stort fokus på att eleven ska spela och improvisera på pianot. Göran vill dessutom att pianoundervisningen ska genomsyra ett fokus på ensemblespel med en målsättning att ”man ska kunna klara av att spela i en ensemble” (Göran).

5.1.2 Informantens metodik

När det kommer till informanternas beskrivning av sin metodik, eller snarare blandning av metoder använder sig Mats, Emil och Göran av att leda från sitt instrument med fokus på gehörspel och imitation.

Mats, Jenny och Göran är enhetliga med att använda sig av en slags blandning av samtal och coaching, där de regelbundet försöker ”bena ut” (Mats) det som gjorts på lektionen. Jenny förklarar det på följande vis; ”för mig är det viktigt att jag får klart för mig att *de* har *förstått*”. Göran arbetar mycket med att samtala för att försöka få eleven att reflektera över sitt eget pianospel.

Emil underskattar inte att använda sig av mer traditionell metodik såsom ”mästar-lärling” där han förebildar mycket för eleven om det visar sig vara fruktbart för elevens lärande.

Både Emil och Göran arbetar mycket med elevens egna intressen för att på så sätt framhäva elevens inre motivation. Göran förklarar på följande vis: ”Jag brukar ganska tidigt försöka samtala med liksom eleverna när jag träffar dem i ettan och försöka bilda mig en uppfattning om vad de är intresserade av”. Dock är detta arbetssättet för Emil mer relevant när det gäller elever som har piano som ett bi-instrument för att mer kunna arbeta utifrån elevens ambitionsnivå.

5.2 Informantens kunskaper om digitala verktyg

Intervjuguidens följande avsnitt handlar om hur informanten skaffat sig kunskaper och metodik gällande användandet av digitala verktyg.

5.2.1 Lärarutbildning

Mats, Emil och Jenny fick i det stora hela ytterst lite kunskaper om digitala verktyg under sin lärarutbildning. Emil anser att det mest beror på att den ”digitala revolutionen” inte var så långt gången. Det fanns alltså lite digitala verktyg som höll någon nivå av intresse. Mats och Göran fick till en viss del grundläggande utbildning i användandet av inspelningsprogram, dock ingen metodisk utbildning gällande hur en kan använda sig av det i undervisning.

Samtliga informanter saknade någon form av metodik gällande användandet av digitala verktyg i pianoundervisning under sin tid på lärarutbildningen. Jenny funderade på om anledningen var ”att musiklärarna på musikhögskola [...] kanske inte haft behov av att använda det heller. För många, när man undervisas piano på musikhögskolan, är ju ingen nybörjare från scratch”.

5.2.2 Lärarkollegor

Mats och Emil upplever som att det generellt sett finns en ganska likartad syn på digitala verktyg mellan lärarkollegorna på arbetsplatsen. Ofta handlar det om en kombination av traditionella ”analoga” och digitala verktyg. Jenny tror framförallt att pianolärare inom jazz, blues, rock och pop använder det i en större utsträckning. Jenny och Göran värdesätter dessutom att prata med övriga kollegor för att få idéer och inspiration om olika tillvägagångssätt.

5.2.3 Kunskaper på annat sätt

Informanterna är enhetliga med att deras kunskapssamlade om digitala verktyg främst handlar om deras eget intresse för ämnet. Det är deras egen nyfikenhet och funderingar ”på hur jag kan göra det [...] i en digital miljö” (Emil) som lett till att de testat och utvecklat fram olika metoder. Jenny och Göran menar också att fortbildning om digitala verktyg på arbetsplatsen har varit till nytta.

5.3 Digitala verktyg i pianoundervisning

Intervjuguiden fortsätter med fokus på informanternas användande, syn samt förhållningsätt till digitala verktyg i sin pianoundervisning.

5.3.1 Förhållning till och användningsområden av digitala verktyg

På frågan: *Hur ser du på användandet av digitala verktyg i pianoundervisningen?* svarade Emil att det var en ”ickefråga” då alla använder sig av digitala verktyg idag ”Det är liksom en självklar del av vår vardag”. Göran menar att det finns en mängd olika digitala verktyg gällande pianospel och att elever ofta använder sig av det utan någon vägledning av någon lärare. Göran har dock en öppen inställning till nya verktyg som eleven hittar på egen hand: ”Jag är verkligen öppen för att om någon hittat ett sätt att kolla in låtar på och lär sig låtar på det sättet och tycker att det känns enkelt och triggande så är det superbra tänker jag”.

Samtliga informanter söker kunskap, material och lyssnar på musik via nätet, plattformar och tjänster såsom YouTube och Spotify. Det kan handla om material för att hen själv ska införskaffa nya kunskaper om något men också material att dela med sig av till sina elever. Både Mats och Göran berör aspekten att det kan finnas vissa nackdelar i detta om eleven söker upp och använder sig av material som inte är tillräckligt ”solid”. Mats anser att det är lärarens roll att ”hjälpa dem att sortera djungeln”, alltså att granska materialet och avgöra

tillsammans med eleven om det är pålitligt. Han förklarar vidare att det kan finnas vissa nackdelar men att fördelarna överväger nackdelarna ”Det är väl alltid bättre att man är igång och letar material och kan man dessutom diskutera det med sin pianolärare så blir det ju perfekt”. Göran har ett liknande förhållningssätt och förklarar det på följande vis: ”Om det kan få eleven att vilja lära sig mer så är det fantastiskt, tänker jag”. Dessutom menar Mats att det är en möjlighet för eleven att komma igång på egen hand och ”[...] då kan man ju själv (som lärare) lägga sitt krut på något annat”.

Informanterna använder sig alla av *backing tracks* i olika variationer. Mats poängterar vikten av att kunna ”loopa” runt vissa partier ”Om man t.ex. håller på med improvisation eller tar första stegen till att improvisera till någon jazzlåt” och loopar ett parti ”[...] tills man begriper det och tills det känns avslappnat” (Mats). Både Mats och Emil nämner att de använder sig av programmet Garage band för att skapa *backing tracks*.

Samtliga informanter använder sig, i olika utsträckning, av visuella hjälpmedel såsom att eleven filmar läraren eller tvärtom. Bara aspekten att varena elev ”sitter på en filmkamera” anser Jenny har förändrat hennes möjligheter i sin pianoundervisning. Emil har dessutom filmat och laddat upp instruktionsvideos på en gemensam digital plattform som även eleven kan ta del av. Samtliga informanter ser visuella hjälpmedel som ett bra komplement vid sidan av noter. Emil förklarar det på följande vis: ”Har man då det visuella där man kan titta, höra samtidigt så är det lättare att komma ihåg. Så jag skulle vilja säga att det är en rätt viktig del, *har blivit* en viktig del i undervisningen”. Jenny ser även användandet av visuella hjälpmedel som en typ av ”minnesbank” åt eleven, där eleven kan få en återblick på det som skett föregående lektion som ett hjälpmedel till sin övning.

5.3.2 Digitala verktygs betydelse för informantens undervisning

Jenny och Göran ser digitala verktyg som ett *positivt komplement* till sin undervisning men bygger inte sin undervisning på det ”Det är inget som är tvunget att man använder, det är inget som står och faller med det om jag skulle sluta använda digitala hjälpmedel” (Göran). Mats tycker att digitala verktyg har gett större frihet för honom och elever att kunna kommunicera med varandra utanför lektionstid då han kan lägga upp ”en handfull videos, instruktionsvideos som jag tycker är bra” på en gemensam digital plattform och inte är beroende av lektionens tidsramar. Emil, Jenny och Göran anser att kommunikationen mellan lärare och elev blir tydligare. Både Jenny och Göran hävdar att det kan användas som en typ av ”back up” eller ”minnesbank” för eleven att kunna återgå till mellan lektionerna. Emil förklarar att digitala verktyg ger eleven betydligt fler metoder till att ”reda ut” pianoläxan.

Göran är också inne på samma inriktning och förklarar att det ger möjlighet för eleven att ”kolla på sitt sätt” som kan locka till en inre motivation.

5.3.3 Problematik i undervisningen

Mats, Jenny och Göran anser att det fortfarande finns vissa brister i kommunikationen mellan lärare och elev gällande att ta sig an uppgifter då eleverna inte alltid utnyttjar de möjligheter som finns med de digitala verktygen fullt ut. Jenny har erfarenheten att det inte går att kontrollera om eleven verkligen följer upp uppgifter eller direktiv via digitala verktyg ”Det [...] har man ju inte kvitto på heller så direkt”.

Användandet av *backing tracks* anser Mats underlättar kommunikationen: ”Alltså jag måste inte kompa [...] jag kan bara sitta och prata, eller så kan jag spela så kan de imitera det jag spelar.” Dock behöver det inte alltid betyda att elevens motivation höjs vid användandet av *backing tracks*. Mats förklarar att ”på lektionen upplever man ju ofta att det är en kick” men att eleverna inte använder sig av *backing tracks* utanför lektionstid i den utsträckning han hade önskat. Det blir, på samma sätt som Jenny förklarar det, svårt för honom att följa upp och återkoppla hur det har gått för eleven.

Emil menar att det finns viss problematik med kommunikationen då det finns så många olika metoder tillgängliga med hjälp av digitala verktyg. Vissa moment som Emil behöver få eleven att lära sig, t.ex. musikteori, kan lätt falla i skuggan till förmån för mer gehörsbaserat lärande. Då gäller det att läraren inte ger upp, för ”Det ingår ju i kursen” (Emil). Dock anser Emil att ”hellre [...] att det möjliggörs [...] tid till att spela, när tid finns, kan läggas på att det blir någonting av. Det är viktigare än att de, i stunden, fattar t.ex. teori eller rytmisk läsning.”

Göran problematiserar förhållandet mellan elevens motivation och digitala media, och menar att digitala verktyg till en viss mån kan försämra elevens syn på övning ”i och med att det finns så himla mycket klipp (videoklipp) och det är så lätt att hitta facit till alla låtar. Det tenderar att eleven kollar in just den där grejen, gitarr-riffet eller piano-introt till den där låten och sen blir det inte mer och då blir det väldigt smalt” (Göran). Eleven kan alltså i det stora utbudet av hjälpmedel i en digital kontext förlora en helhetsuppfattning/långsiktighet i sitt övande och inte engagera sig fullt ut i pianolärares instruktioner. Göran menar dock att det finns positiva aspekter i det också då eleven på egen hand enkelt kan finna material som aktiverar ens inre motivation.

5.4 Digitala verktygs påverkan på specifika arbetsområden inom pianoundervisning

Digitala verktygs påverkan på elevens kunskaper om:

Pianoteknik

Mats och Jenny använder inte direkt digitala verktyg ur en pianoteknisk aspekt och uppskattar att förklara ”här och nu” på pianolektionen. De poängterar båda vikten av att förklara pianoteknik på lektionstid med hjälp av att visa med kroppen och förklara hur det hela fungerar ur en fysisk aspekt. Mats menar dock att det finns en viss potential i att göra material med instruktioner gällande pianoteknik och därefter lägga upp det på nätet och göra det tillgängligt för eleverna att ta del av det, dock är det inget han provat själv.

Både Emil och Göran menar att elever kan få vissa kunskaper om pianoteknik med hjälp av visuella hjälpmedel. Detta anser Emil ibland kan fungera effektivare än att läraren förklarar eller att eleven läser hur en ska arbeta med tekniken ”ibland så är det ju lättast och se på hur läraren gör”. Göran förklarar att visuella hjälpmedel ger möjlighet för eleven att kunna filma sig själv eller bli filmad när hen spelar piano för ”att få syn på hur man sitter, hur man håller, hur det ser ut när man spelar”.

Musikteori i pianospel

Samtliga informanter anser att det finns mycket bra musikteoretiskt material på nätet som absolut kan utveckla elevens kunskaper. Emil har t.ex. filmat instruktionsvideor med fokus på musikteoretiska moment där eleven kan ”sitta och titta på det i lugn och ro hemma”. Mats har inte använt sig av detta i en alltför stor utsträckning på just pianoundervisningen men i GeMu (Gehörs- och Musiklära).

Jenny och Göran menar att det finns bra digitala plattformar ”beroende på hur liksom vetgirig eleven är” (Jenny) där möjligheten finns att förmedla information om musikteori för pianospel via digitala verktyg men att det är upp till eleven att utnyttja det. Göran ser inte större förbättring gällande elevens användande av digitala hjälpmedel i musikteori ”bara för att man har flera appar kommer eleverna inte att öva mer på bussen ändå liksom” (Göran).

Improvisation

Gällande påverkan på elevens improvisatoriska förmågor anser samtliga informanter att digitala verktyg underlättar för eleven att systematiskt öva på att improvisera över olika delar

i en låt eller ett stycke med hjälp av backing tracks eller dylikt. Mats förklarar att backing tracks kan hjälpa eleven visualisera att improvisera i en ”annan kontext” som t.ex. en ensemble eller dylikt. Även Jenny anser att backing tracks underlättar för eleven att kunna öva på att improvisera mer utöver lektionstiden.

Syn på övning

Samtliga informanter menar mer eller mindre att digitala verktyg effektiviserar elevernas lärande. Mycket p.g.a. lättillgängligheten av kunskap om pianospel som finns via digitala verktyg vilket underlättar för eleven att hitta information på egen hand. Mats menar att digitala verktyg kan vidga elevens vyer gällande metoder att öva ”Jag tycker att det borde kunna påverka att man kan öva på fler sätt”. Han anser sig ha sett en skillnad på elevens utveckling sedan digitala verktyg började användas i en större utsträckning: ”Det är en högre frekvens, eller det är fler som har som har klarat läxan oftare”. Jenny anser att digitala verktyg eventuellt har gjort det lättare för vissa elever att öva ”Ja men det kanske kan bli lite lättare och öva, om man får lite hjälp på traven”. Även om Mats ser en förbättring i själva studieresultatet anser ingen av informanterna att elevernas aktiva deltagande har ökat avsevärt med hjälp av digitala verktyg.

5.5 Tillgång av digitala verktyg på arbetsplatsen

Samtliga informanter anser att de har vad de behöver för att kunna få ut det de vill i undervisningen. Jenny och Göran tycker att deras arbetsplatser har tillräckliga medel för anskaffning av digitala verktyg och att skolledningen har en positiv inställning till användandet av det i undervisningen.

Mats och Emil hade gärna velat att skolan införskaffat gemensamma datorer med ett gemensamt operativsystem samt ett och samma inspelningsprogram för samtliga elever och lärare. Detta skulle underlätta för inspelning och dessutom effektivisera kommunikationen sinsemellan. Mats anser att han och övriga musiklärarkollegor på arbetsplatsen är överens kring vad som ska införskaffas men att det hänger på skolledningens vilja i att investera. Emil anser att det börjar gå framåt när det gäller medel från skolledning för anskaffning av digitala verktyg, dock behöver de fortfarande arbeta hårt (Emil och hans musiklärarkollegor) för att få fram sin vilja.

6. Diskussion

I följande kapitel jämförs resultatkapitlet med den litteraturgenomgång som gjorts under de 3 första rubrikerna. Diskussionen ämnar ge svar på studiens frågeställningar. Under rubriken *Digitala verktyg – Ett positivt komplement* diskuteras digitala verktygs roll i informanternas pianoundervisning samt hur det förhåller sig till litteraturen. I avsnittet *Digitala verktyg och pianoeleven* diskuteras digitala verktygs roll hos eleven samt hur det kan påverka arbetet mellan elev och lärare. Under rubriken *Slutsats* diskuteras vilka slutsatser som kan dras av studiens resultat och forskning. Avslutande rubrik *Förslag på framtida forskning* ämnar ge förslag på nya frågeställningar att ta med sig och arbeta vidare med efter denna studie.

6.1 Digitala verktyg – Ett positivt komplement

Som det påpekats i litteraturgenomgången är skolans organisation idag mer eller mindre beroende av digitala verktyg (Steinberg 2013). Själva undervisningen är däremot inte helt beroende av det och, som mina informanter nämner, så fallerar inte deras undervisning utan det.

6.1.1 Blended learning

De digitala verktygens övergripande roll hos informanterna går att koppla till *blended learning*. Enligt Steinberg (2013), Diaz (2012) och Glazer (2012) handlar det om att läraren blandar traditionella metoder med digitala vilket stämmer väl med informanternas svar. För att sammanfatta informanternas förhållande till digitala verktyg var det framför allt ett positivt komplement som kunde effektivisera undervisningen, ge dem mer frihet, samt en enklare möjlighet att förtydliga instruktioner och lagra allt som eleven gått igenom under lektionstid på en digital plattform.

Framförallt verkar *blended learning* förekomma i samband med noter där t.ex. ett visuellt hjälpmedel i form av ett filmklipp blir ett digitalt komplement till den fysiska noten. Samtliga informanter menar dessutom att *backing tracks*, antingen egenskapade eller sådana som finns tillgängliga på nätet, är ett utmärkt komplement i pianoundervisningen. *Backing tracks* skapar friare tyglar för pianopedagogen att kunna förmedla kunskap till eleven.

Sammanfattningsvis, enligt resultatet och litteraturen, är *blended learning* en utmärkt metodik för användandet av digitala verktyg i pianoundervisning inom jazz, blues, rock och

pop. Framför allt handlar det om att läraren kan arbeta mer fritt samt utveckla ett mer självstyrt, kreativt och produktivt arbete hos både sig själv och eleven.

6.1.2 Flipped Classroom

Samtliga informanter använder sig till viss del av instruktionsvideor för att förmedla kunskap till eleverna. Deras arbetsplatser använder digitala tjänster som tillhandahåller någon form av digital plattform anpassad för utbildning. Plattformarna gör det möjligt för lärare och elever att kunna kommunicera med varandra utanför lektionstid, där de t.ex. kan ladda upp undervisningsmaterial, filmer från lektionen och instruktionsvideor. Metoden *flipped classroom* är starkt förknippad med instruktionsvideor tillgängliga för lärare och elev via digitala verktyg. Syftet med dessa instruktionsvideor är att ge eleverna en genomgång av nästföljande lektionsinnehåll, detta ska alltså ge mer utrymme för laborativt arbete och diskussion istället för grundläggande information på själva lektionstillfället (Wolff & Chan 2016; Steinberg 2013). Informanterna använde snarare instruktionsvideor som ett slags extra hjälpmedel eller komplement åt eleven i lärandeprocessen. Det finns ett stort utbud av instruktionsvideor för pianospel inom jazz, blues, rock och pop tillgängliga för lärare och elev på nätet (Adkins 2004; Stoltzman 2014). Läraren har dessutom möjlighet att skapa egna instruktionsvideor till sina elever (Steinberg 2013, Diaz 2012). Det finns med andra ord utrymme och möjlighet för informanterna att utforska metodiken *flipped classroom*. Ett exempel på ett upplägg hade kunnat vara att eleven ska arbeta med ackordfärgningar på pianolektionen, då kan pianoläraren ge eleven en handfull instruktionsvideor som berör just detta ämne och tydliggöra för eleven att hen tittar på dessa klipp innan själva lektionstillfället. Har pianoläraren då en metod att kunna följa upp och *kontrollera* (Steinberg 2013) att eleven faktiskt har tittat på det, kan själva lektionsinnehållet mer handla om en kreativ process. Lektionen kan alltså innebära att läraren och eleven tillsammans laborerar, diskuterar och reflekterar kring hur en kan arbeta med ackordfärgningar med pianot, istället för att läraren håller en informationsgenomgång om ackordfärgningar och dess funktioner.

6.1.3 EUMO-modellen och Internet 1.0, 2.0 och 3.0

Om en ser till EUMO-modellen (Steinberg 2014) samt Internet 1.0, 2.0 och 3.0 (Steinberg 2013; Diaz 2012), verkar informanternas metodik landa ungefär vid U *utveckla* samt Internet 2.0 i undervisningen, där digitala verktyg förstärker och underlättar för elevens lärandeprocess (Steinberg 2013; Diaz 2012) samt underlättar för både eleven och läraren att reflektera och

återkoppla (Hylén 2010). Däremot skapar inte digitala verktyg några ytterligare digitala lärandedimensioner hos informanterna, t.ex. M (modifiera) och O (Omdefiniera) i EUMO-modellen, där det kan förändra elevens lärandeprocess från grunden samt ge möjlighet för läraren att skapa nya arbetsuppgifter som inte är möjliga utan digitala verktyg (Steinberg 2013). Som resultatet av forskningsintervjuerna tyder på saknar dock inte informanterna förmågan eller viljan att fortsätta utforska sitt användande av digitala verktyg i undervisningen. Detta i sig kan mycket väl innebära att de fortsätter att utveckla sin metodik i samband med teknikens utveckling och framfart i samhället.

6.1.4 Kompetensutveckling

Informanterna verkade inte se så mycket brister i sin egen kompetens eller nyfikenhet. Informanterna framstod som väldigt nyfikna och inte rädda för att utforska nya innovativa idéer och att utnyttja digitala verktyg. Det finns alltså möjligtvis ett behov av kompetensutveckling som kan utveckla pianolektioner till nya digitala lärandedimensioner. Om jag kopplar detta till *EUMO-modellen* (Steinberg 2013) och *Internet 1, 2 och 3* (Steinberg 2013; Diaz 2012) rör det sig om nivåerna *M (Modifiera)* och *O (Omdefiniera)* samt *Internet 3.0*

Mats och Emil menade att deras skollednings villighet att svara på deras behov gällande medel att kunna digitalisera sin undervisning stundtals tenderade att vara bristfällig. Samtidigt har Skolverket (2015) följt upp gällande skolans IT-användning och IT-kompetens där de hävdar att det finns behov av kompetensutveckling. Detta i sig kan kopplas till att en skolledning bör förse lärare och möta deras behov, i en så stor utsträckning som möjligt, med fortbildning och medel att införskaffa digitala verktyg som är relevanta för att utveckla deras undervisning. Detta kan ses som en hoppfull utveckling i rätt riktning för pianopedagoger som trivs med att använda digitala verktyg för att främja sin pedagogiska vision.

6.2 Digitala verktyg och pianoeleven

Man kan se i mina resultat hur digitala verktyg främst kan effektivisera elevens lärandeprocess. Undervisningsmaterial blir mer lättillgängligt och kommunikation kan ske på en bredare front både på och utanför lektionstid vilket underlättar elevens medvetenhet i sitt lärande.

6.2.1 Undervisningsmaterial via digitala tjänster och plattformar

Pianopedagogen kan, enligt både litteraturgenomgången och informanterna, leta upp material på nätet. Det kan t.ex. handla om informationstexter, videos med liveinspelningar och instruktionsvideos med målsättning att underlätta elevens instudering av material, för att förmedla eleven kunskaper inom musikteori, förbättra elevens pianoteknik och improvisatoriska förmågor.

Tre av fyra informanter anser att deras användande av digitala verktyg i undervisningen inte gör någon direkt skillnad i pianoelevs motivation. Göran nämner dessutom att det finns risker i digitala verktyg då utbudet av hjälpmedel i en digital kontext kan vara alldeles för specifikt och hämma elevens helhetsuppfattning/långsiktighet i sitt övande. Samtidigt anser samtliga informanter att elevens eget användande av digitala verktyg leder till ett ökat engagemang och att de kommer med fler initiativ och förslag på undervisningsmaterial. Lindström (2012) anser att skolan bör utforma en undervisning som stödjer att digitala teknologier är en integrerad del av utvecklingen. Detta kan tillsammans med studiens resultat sammanfattas med att pianopedagogen bör ha ett öppet sinne kring elevens förhållning till digitala verktyg och snarare agera ”guide” för eleven i den digitala ”djungeln”.

6.2.2 Digitala verktyg för pianot till en ensemblekontext

Då pianistens roll inom jazz, blues, rock och pop oftast handlar om en ensemblekontext (Stolzman 2014), med fokus på att spela tillsammans med andra instrumentalister, är informanterna eniga om att digitala verktyg är till stor hjälp gällande just den aspekten. Informanterna poängterar vikten av *backing tracks*, som de hittat eller spelat in själva, där eleven kan spela med och få en tydligare bild av undervisningsmaterialet i en ensemblekontext än om bara läraren hade kompat eleven. *Backing tracks* ger informanterna friare tyglar och varierar deras övningar med eleven genom t.ex. imitation, verbala instruktioner och improvisation under tiden som bakgrundsmusiken gör jobbet att kompa eleven och läraren. På så sätt kan de lägga mer fokus på elevens lärande och arbeta fram dennes motivation på lektionstid. Dessutom underlättar det för läraren att diskutera elevens pianistiska roll i en ensemblekontext på pianolektionen. Digitala verktyg kan alltså underlätta, för det som Stolzman (2014) menar är en grundsten gällande pianoundervisning inom jazz, blues, rock och pop, elevens lärande i en kontext som är meningsfull för deras musikaliska resa.

6.2.3 Kommunikation och kontroll mellan lärare och elev

Sammanfattningsvis verkar digitala verktyg utöka informanternas möjligheter att kunna kommunicera med eleven utöver lektionstid, det blir som ett komplement till elevens övande utöver de instruktioner som getts från läraren på lektionstid. Det är framför allt fokusområden inom *ensemblespel*, *improvisation* och *repetition av stycken* där informanterna tenderar att tycka digitala verktyg spelar en vital roll för elevens lärande. Dock upplever tre av fyra informanter en viss problematik med att följa upp och kontrollera ifall eleverna verkligen utnyttjar den information som förmedlas via digitala verktyg utanför lektionstid. Precis som Steinberg (2013) menar är det viktigt för läraren att utveckla en metod för att just följa upp och kontrollera *hur* informationen förmedlas med hjälp av digitala verktyg. Ser man till denna aspekt verkar det inte finnas en genomarbetad metodik hos informanterna gällande just *kontroll* över processen. Steinberg (2013) anser att läraren, innan utförandet av arbetsuppgiften, bör tydliggöra sina förväntningar för eleverna. Informanterna menar att kommunikationen upplevs som tydligare mellan lärare och elev, dock behövs det fortfarande arbetas med att följa upp och kontrollera ifall eleven utnyttjar de digitala verktyg läraren förmedlar.

6.2.4 Elevinflytande

Informanterna anser att eleverna inte använder sig av de digitala verktyg som lärarna förmedlat till dem i den utsträckning som de velat. Emil nämner att eleverna har genomfört läxan i en högre grad med hjälp av digitala verktyg, men menar samtidigt att det snarare verkar som att eleverna tenderar att se uppgifter som en "helt vanlig läxa" (Emil) och inte som något kreativt och upplyftande. Det som motiverar eleven istället verkar vara kunskaper eleven *själv* hittat via digitala verktyg, t.ex. videor, inspelningar eller material som finns tillgängligt på nätet. Informanterna menar att elevernas eget användande av digitala verktyg ibland kan begränsa deras helhetsperspektiv och att de förlitar sig på sina digitala verktyg i för stor utsträckning. Dock väger fördelarna, enligt tre av fyra informanter, med elevernas eget initiativ tyngre än nackdelarna. Det verkar också finnas begränsningar i informanternas sätt att till eleven förmedla de möjligheter som finns via digitala verktyg som de använder som lärare. Steinberg (2013) pekar på att det är lätt att anta att elevens motivation höjs per automatik bara för att en använder digitala verktyg i undervisningen. Informanterna verkar vara medvetna om detta och menar att de generellt inte sett någon större förbättring av elevens motivation tack vare *lärarens* användande av digitala verktyg. De har däremot inte reflekterat mycket kring

hur de hade kunnat gå till väga för att förbättra just den aspekten med hjälp av elevernas eget användande av digitala verktyg.

Thompson (2018) menar att pianoläraren ska se till att möta eleven på mitten och se över vilka metoder för lärande som fungerar bra enligt eleven själv, och med den informationen kombinera de metoder läraren själv anser fungera. Det gäller alltså för läraren, precis som Steinberg (2013) menar gällande användandet av digitala verktyg, att hitta balans mellan elevens ytkunskap och djupkunskap samt guida eleven att vilja hitta svaren som inte alltid finns nära till hands med hjälp av digitala verktyg.

6.3 Slutsats

Slutsatsen kommer först och främst utgå från de frågeställningar jag ställt som syfte till min studie. Huvudfrågeställning:

På vilka sätt kan pianolärare inom jazz, blues, rock och pop använda sig av digitala verktyg som pedagogiska hjälpmedel för pianoundervisning?

Digitala verktyg verkar enligt både litteratur och informanter utgöra ett positivt komplement till pianoundervisning. Just begreppet ”positivt komplement”, som Jenny använder, kopplar jag till metoden *Blended learning*. Informanterna och Diaz (2012) betonar vikten av *auditiva* och *visuella* hjälpmedel som gynnar elevens lärandeprocess utanför lektionstiden. Informanterna värdesätter dessutom *backing tracks* som ett utmärkt hjälpmedel att föra pianot till en ensemblekontext även på enskilda pianolektioner och inte bara i ensembleundervisning vilket är ytterst relevant för pianister inom jazz, blues, rock och pop (Stolzman 2014).

Flipped classroom uppfattar jag som en utforskad metod hos mina informanter, framförallt inom just pianoundervisning. Stolzman (2014) ser instruktionsvideor som ett utmärkt hjälpmedel till att få lektionstillfällen att kunna handla mer om laboration istället för informationsgenomgång. Precis som Steinberg (2013) pekar på utgör instruktionsvideor ett effektivt verktyg för metodiken inom flipped classroom. Informanterna har använt sig av instruktionsvideor i en ganska stor utsträckning men inte som ett flipped classroom-koncept utan mer som ett blended learning-koncept. Jag ser flipped classroom som en bra metod att ta till sig för att utforska möjligheten att få pianolektioner att mer handla om ett laborativt arbete lärare och elev sinsemellan.

För att sammanfatta utgör digitala verktyg ett positivt komplement till mer traditionella metoder såsom noter och fysiska möten mellan lärare och eleven inom pianoundervisning i jazz, blues, rock och pop. Digitala verktyg kan fungera som en *minnesbank*, i form av auditiva

och visuella ”minnesanteckningar”, för eleven att återgå till mellan lektionerna när hen övar. Digitala verktyg kan också användas för att hjälpa pianoelever att visualisera sig i en ensemblekontext, vilket är högst relevant inom jazz, blues, rock och pop. Det finns dessutom möjligheter för en pianopedagog att med hjälp av digitala verktyg variera sina lektionsupplägg. Det kan t.ex. handla om att läraren, utöver att eleven får instruktioner samt uppgifter på lektionen, även kan vända på upplägget så att eleven istället får materialet innan lektionstillfället och att själva lektionen då kan utgöra ett laborativt samarbete mellan lärare och elev.

6.3.1 Följdfrågor

Hur kan eleven använda digitala verktyg i pianoundervisningen?

Precis som tidigare nämnt kan eleven använda digitala verktyg som en form av minnesbank, där eleven exempelvis kan studera instruktionsvideor, filmer från lektionen, *backing tracks* och undervisningsmaterial samlade på en digital plattform som är tillgänglig för både lärare och elev. Det kan vara upp till både läraren och eleven (Thompson 2018) att bestämma hur pianoundervisningen ska formas med hjälp av de digitala verktygen. Informanterna pekar på att digitala verktyg oftast används för de elever som, till en början, inte är så långt gångna i sitt pianospel och att de efter hand anser att det inte behövs i lika stor utsträckning. Detta kan diskuteras då det, med tanke det stora utbudet, alltid verkar finnas digitala verktyg eleven kan ta del av oavsett hur långt komna de är i sitt pianospel. Det kan istället handla om att pianolärares förhållningsätt till digitala verktyg förändras, så att eleven varierar sitt användande av digitala verktyg utefter sin utvecklingskurva under vägledning av sin pianolärare.

Hur kan digitala verktyg användas som redskap i specifika moment i pianoundervisning?

Informanterna är av olika uppfattning om vad viktiga komponenter är för att utveckla elevers kunskaper/förmågor inom pianospel, samtidigt är ingen av dem motståndare eller bakåtsträvare som ogärna vill använda sig av digitala verktyg. Digitala verktyg kan användas till undervisning i improvisation, enligt både Stolzman (2014) och samtliga informanter. Informanterna använder sig av digitala verktyg för att underlätta elevens övande i just improvisation. Mats och Göran anser dessutom att improvisation är en viktig komponent i deras undervisning. Digitala verktyg underlättar för eleven att föra sitt pianospel till en

ensemblekontext, vilket Göran anser vara en viktig komponent i sin pianoundervisning. Sökandet efter inspirationskällor blir enligt Stolzman (2014), Adkins (2004) och samtliga informanter mer lättillgängligt för pianoelever med hjälp av digitala verktyg i form av musikstreamingtjänster och videoplattformar tillgängliga på nätet. Dessutom finns det ett stort utbud av instruktionsvideor som berör en rad olika aspekter gällande pianospel såsom teknik, teori och gehör (Stolzman 2014). Med andra ord kan digitala verktyg i stor utsträckning möjliggöra för pianoläraren att utveckla sin metodik gällande just de specifika arbetsområden hen anser är viktiga i sin pianoundervisning.

Hur kan digitala verktyg påverka kommunikationen mellan elev och lärare?

Med hjälp av en digital plattform, utformad för utbildning, finns det möjlighet för lärare och elev att kunna kommunicera sinsemellan utanför lektionstid. Digitala verktyg kan underlätta för pianoläraren att tydliggöra sina förväntningar, resonemang, begrepp samt instruktioner som hen gett under lektionstid.

Vilka möjligheter eller eventuella risker finns att beakta med digitala verktyg i pianoundervisning?

Digitala verktyg utgör en möjlighet för läraren att kunna variera sin undervisning i en stor utsträckning. Det kan handla om att kombinera traditionella fysiska hjälpmedel med digitala, där eleven och läraren med hjälp av digitala verktyg kan få en breddad syn på olika lärandemetoder samt att effektivt ge eleven en insyn på hur materialet förhåller sig till jazz, blues, rock och pop genrer. Digitala verktyg effektiviserar också moment som t.ex. att förmedla information, instruktioner och undervisningsmaterial till eleven. Dessutom finns det möjligheter att omdefiniera lärandeprocessen, i pianospel inom jazz, blues, rock och pop, till nya tillvägagångssätt som inte är möjliga utan digitala verktyg.

Fallgropar läraren bör undvika är att förlora *kontroll* över lärandeprocessen (Steinberg 2013) utan istället se till att guida eleven, med hjälp av sin kompetens inom ämnet, i det stora utbud av information, samt de metoder för instudering och övning som finns tillgängliga via digitala verktyg. Dessutom är det viktigt för pianoläraren att följa upp och se till att eleven utnyttjar de möjligheter som finns med de digitala verktyg hen har till sitt förfogande.

Elevmotivation är också något som kan problematiseras gällande användandet av digitala verktyg i pianoundervisning inom jazz, blues, rock och pop. Det finns risk att kunskap som finns tillgänglig via digitala verktyg kan vara för smal och specifik, vilket kan hämma elevens förmåga att få ett helhetsperspektiv i sitt övande. Eleven kan då bli omotiverad att från läraren

ta till sig övningar ur ett bredare perspektiv, då eleven lätt kan fastna i specifika låtar, stycken eller musikaliska partier som hen upptäckt med hjälp av digitala verktyg. Samtidigt finns det fördelar i form av att eleven lättare kan komma med egna initiativ gällande undervisningsmaterial, tack vare dess lättillgänglighet via digitala verktyg. Elevens egna initiativ kan framhäva den inre motivationen (Schenk 2006; Thompsons 2018). Det gäller alltså att läraren har *struktur* och *kontrollerar* hur digitala verktyg kan förbättra elevens motivation på ett plan som både överensstämmer med elevens och lärarens ambitioner gällande elevens lärande.

6.3.2 Pianometodik och digitala verktyg i lärarutbildningen

Varken jag eller informanterna har fått någon metodikundervisning gällande användandet av digitala verktyg i pianoundervisning under våra lärarutbildningar. Eftersom digitala media blir allt viktigare i samhället, och med direkt syftning på resultaten i föreliggande studie, vill jag mena att dessa perspektiv bör integreras i kursplanerna för metodik vid landets musikhögskolor. Redan översiktliga genomgångar av hjälpmedel för att väcka idéer och kreativitet hos framtida pianopedagoger som har ett intresse av att använda digitala verktyg kan här ha stor betydelse. Dessutom kan det vara en fördel om metodiken innehåller moment som diskuterar förhållningssätt till den kunskap som finns att hämta via digitala verktyg, där studenter utvärderar innehållet och tillsammans diskuterar för- och nackdelar, samt möjligheter och risker. Syftet är då att de i sin framtida yrkesroll ska kunna sortera samt värdera den uppsjö av information som finns tillgänglig, för att på så sätt kunna vägleda eleven i den digitala ”djungeln”.

6.4 Förslag på framtida forskning

En av mina informanter ansåg att digitala verktyg användes i större utsträckning hos pianolärare inom jazz, blues, rock och pop än hos pianolärare verksamma i andra musikgenrer. Detta anser jag är en intressant fråga att ta upp i en studie. Hur ser förhållningssättet ut inom olika musikgenrer gällande användandet av digitala verktyg i pianoundervisning? Hur skiljer det sig? Varför skiljer det sig?

Det är lätt att anta att lärarens användande av digitala verktyg i undervisning per automatik förbättrar elevens motivation men så tycks inte alltid vara fallet (Steinberg 2013). Tre av fyra informanter pekade på att deras användande av digitala verktyg inte förbättrade elevernas motivation avsevärt och de såg snarare elevens eget användande av digitala verktyg

som en faktor till ökad motivation. Detta kan vara intressant att forska vidare kring. Hur kan musiklärare arbeta fram konkreta metoder där digitala verktyg kan förbättra elevers motivation inom musikundervisning?

Ett sista förslag på framtida forskning är lite mer specifikt om instruktionsvideor. Hur ser en optimal instruktionsvideo för instrumentalundervisning ut? Vad är viktiga beståndsdelar? Vad söker tittaren efter? Det skulle vara intressant att t.ex. diskutera videons upplägg, vinklar och instruktioner. Studien hade kunnat utgå från metoden *Flipped classroom* då metodiken i denna inriktning grundar sig till stor del på användandet av instruktionsvideor. Fokusområden hade kunnat vara laborativt arbete och pedagogisk progression där eleven kan ha inflytande över processen lika mycket som läraren.

Referenser

Adkins, M. (2004) "Internet Resources in Piano and Piano Pedagogy" *Music Reference Services Quarterly*. Vol. 8 Issue 4, pp 77-90. 14p doi: 10.1300/J116v08n04_04

Apple (2017) *Logic Pro X* Hämtad 2017-01-05 från:

<https://www.apple.com/se-business/shop/product/D6626ZM/A/logic-pro-x>

Apple (2017) *Garage Band* Hämtad 2017-01-05 från:

<https://www.apple.com/se/mac/garageband/>

Betts, S (2012) *9,000 teaching pieces on YouTube: The University of Iowa Piano Pedagogy Project*. *Clavier Companion* Nov/Dec2012, Vol. 4 Issue 6, p22-24. 3p.

Tillgänglig:

<http://eds.a.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=cf79bc53-416f-4bf6-88c8-197549b58b21%40sessionmgr4007>

Brozin Bohman, V. (2012). I rummet mellan digitalt lärande och analoga mål. *Pedagogiska Magasinet* Tillgänglig: <http://pedagogiskamagasinet.se/i-rummet-mellan-digitalt-larande-och-analoga-mal/>

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga Metoder. (2 uppl.)* Malmö: Liber.

Dahmström, K. (2005). *Från datainsamling till rapport*. Lund: Studentlitteratur

Denenburg, M. (2015) "Piano Pedagogy In The Digital Age" *American Music Teacher*. Jun/Jul, Vol. 64 Issue 6, pp18-21. Tillgänglig:

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&sid=40c6c0ae-2df6-428e-b998-9e8c12567831%40sessionmgr102>

Diaz, P. (2012) *Webben i undervisning*. Lund: Studentlitteratur

Edenbrandt, A. (2017). Programvara i *Nationalencyklopedin*. Tillgänglig:

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/programvara>

Georgii-Hemming, E. & Kvarnhall, V. (2011) ”YouTube som musikalisk erfarenhet” i *Perspektiv på populärmusik och skola*. Ericsson, C. & Lindgren, M (Ed). Lund: Studentlitteratur, s. 143–164. Tillgänglig:

https://www.researchgate.net/publication/260239918_YouTube_som_musikalisk_erfarenhet

Helmersson, D. (2017) Molnet i *Nationalencyklopedin*. Tillgänglig:

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/molnet>

Hodges, R. (2001). Using ICT in music teaching. In B. Philpott, C. & Plummeridge, C. (Ed.), *Issues in music teaching* (pp. 170-193). London: Routledge

Hylén, J. (2010) *Digitaliseringen av skolan* Lund: Studentlitteratur

Glazer, F. (2012) *Blended Learning: Across the Disciplines, Across the Academy* Sterling: Stylus Publishing

Green, L (2001) *How Popular Musicians Learn: A way ahead for music education* Aldergate: Ashgate

Gruvö, J & Malm, K. (2017) Musikbranschen i *Nationalencyklopedin*. Tillgänglig:

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/musikbranschen>

Juhlin Svensson, A. (2000). *Nya redskap för lärande: studier av lärarens val och användning av läromedel i gymnasieskolan*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3 uppl.) Lund: Studentlitteratur

Lindström, B. (2012). ”Kunskap i en digitaliserad värld”. *Pedagogiska Magasinet* Tillgänglig:

<http://pedagogiskamagasinet.se/kunskap-i-en-digitaliserad-varld/>

Nationalencyklopedin [NE] (2018) *afroamerikansk musik* Tillgänglig:

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/afroamerikansk-musik>

Nationalencyklopedin [NE]. (2017). *Dator*. Tillgänglig:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dator>

Nationalencyklopedin [NE]. (2017). *Spotify*. Tillgänglig:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/spotify>

Nationalencyklopedin [NE]. (2017). *Swish*. Tillgänglig:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/swish>

Nationalencyklopedin [NE]. (2017). *Youtube*. Tillgänglig:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/youtube>

Roni Music (2017) *Amazing slowdowner* Hämtad 2017-01-05 från:
<http://www.ronimusic.com/>

Sandström, A. (2015) *Vad är läromedel?* Hämtad 18 december, 2017, från Skolverket,
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel/vad-ar-laromedel-1.181690>

Selander, S. (2014). *Läromedel*. I Nationalencyklopedin. Tillgänglig:
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/laromedel>

Scheid, M (2009) *Musiken, skolan och livsprojektet: Ämnet musik på gymnasiet som en del i ungdomars identitetsskapande* (Diss) UMEÅ: TryckeriCity Digitaltryck Tillgänglig:
http://www.sprak.umu.se/digitalAssets/6/6070_avhandling-scheid.pdf

Skolverket. (2011) *Rätt återkoppling utvecklar lärandet* Hämtad 21 mars, 2018 från:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/bedomning/undervisning/ratt-aterkoppling-utvecklar-larandet-1.128766>

Skolverket. (2011) *Läroplan för ämne musik* Hämtad 18 december, 2017, från:
<https://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/gymnasieutbildning/gymnasieskola/sok-amnen-kurser-och-program/subject.htm?lang=sv&subjectCode=mus&tos=gy>

Skolverket (2015) *IT-användning och IT-kompetens: Skolverkets IT-uppföljning 2015* Hämtad 4 januari, 2018 från:

https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3617.pdf%3Fk%3D3617

Skolverket (2017) *Få syn på digitaliseringen på gymnasial nivå: Ett kommentarmaterial för gymnasieskolan, gymnasiersärskolan samt komvux och särsvux på gymnasial nivå*. Hämtad 4 januari, 2018 från:

https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3784.pdf%3Fk%3D3784

Steinberg, J. (2013) *Lyckas med digitala verktyg i skolan: Pedagogik, struktur och ledarskap* Stockholm: Gothia Fortbildning AB

Stoltzman, P. (2014) *A Class Piano Course of Study for Music Industry Majors Based on Popular Music and Jazz* Austin: The University of Texas Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2152/26080>

Stukát, S. (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* Lund: Studentlitteratur

Thompsons, M. (2018) *Fundamentals of piano pedagogy: Fuelling authentic student musicians from the beginning* Cham: Springer International Publishing

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* Stockholm: Vetenskapsrådet

Weibull, L. & Eriksson, M. (2017) *Sociala Medier Nationalencyklopedin*. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sociala-medier>

Wolff, L. & Chan, J. (2016) *Flipped Classrooms for Legal Education Hong Kong*: Springer

Bilagor

Bilaga 1

Intervjuguide

Inom din pianoundervisning:

- Vad anser du är viktiga komponenter för att utveckla elevers kunskaper/förmågor inom pianospel?
  - Vilka metoder använder du dig mest av? T.ex. coaching, mästare-lärling, samtal, eller leda från instrumentet etc.

Digitala verktyg i pianoundervisning

- Hur ser du på användningen av digitala verktyg i pianoundervisningen?
- Vilka digitala verktyg använder du dig av i din pianoundervisning?
- Hur stor betydelse har det i din pianoundervisning?
- Hur kan det påverka kommunikationen mellan lärare och elev?
- Hur kan det påverka elevens motivation?

Anser du att det kan påverka elevens:

- Tekniska kunskaper?
- Teoretiska kunskaper?
- Kunskaper inom improvisation?
- Syn på övning?
- Något annat?
- Hur kombinerar du användandet av digitala verktyg med mer traditionella hjälpmedel såsom noter och teoriböcker/dokument i din undervisning?

Tillgång av digitala verktyg

- Hur ser tillgången ut för digitala verktyg på din skola?
  - Finns det medel för anskaffning av digitala verktyg?

- Hur upplever du att skolledningen förhåller sig till användandet av digitala verktyg i undervisning?

Dina kunskaper om digitala verktyg

- Har du fått kunskap om digitala verktyg i din lärarutbildning?
  - Under vilka år utbildade du dig till musiklekrare?
  - Hur förhöll sig dina metodiklärare i piano till digitala verktyg under din tid på lärarutbildningen?
  - Hur ser synen ut på digitala verktyg inom undervisning mellan dig och andra pianolärare inom din umgängeskrets?
  - Har du fått kunskaper på annat sätt? Berätta.

Bilaga 2

Samtyckesblankett

Kvalitativ forskningsintervju om användandet av digitala verktyg i pianoundervisning

Du tillfrågas härmed om deltagande i min studie. Denna studie handlar om användandet av digitala verktyg i pianoundervisning. Min valda forskningsmetod är kvalitativa forskningsintervjuer där jag ska intervjuar ett antal pianolärare verksamma på gymnasieskolor, för att få en bild om hur uppfattningen, förhållningsättet samt metodiken är gällande användandet av digitala verktyg i sin undervisning.

Ditt deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. Samtalet kommer att spelas in för att sedan skrivas ut i text.

Sammanställningen kommer att ske anonymt och obehöriga kommer inte att kunna ta del av dina personuppgifter. Uppgifter som studien har samlat in kommer bara att användas för forskningsändamål.

Om du har några frågor gällande studien kan du kontakta mig på nedanstående kontaktuppgifter:

Derry Davey

Tele: 0730976956

Mail: derry.davey@gmail.com

Utifrån ovanstående accepterar jag villkoren för att delta i föreliggande studie.

Underskrift deltagare

Namnförtydligande

Underskrift intervjuare

Namnförtydligande

